ԵՐԵՍՈՒՆ ԵՒ ԵՐԿՐՈՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 3410 — ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 17 ՓԵՏՐՎԱՐ 1883 — Ն. Տ. 4 ՄԱՐՏ

ՄԱՍԻՍ

ԼՐԱԳԻՐ

30 ՓԱՐԱԶ

ՀԱՆԱՊԱՀՈՎԵԱՑ

30 ՓԱՐԱԶ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

ԳԱՅՄԱՆՔ

Տարեկան գին Կ. Պոլսոյ համար 10 Մէճիտ
» » Գաւառաց » 12 »
Վեցամսեայ » Կ. Պոլսոյ » 5 1/2 »
» » Գաւառաց » 6 1/2 »
Օտար թղթատարով ղրկուած 2 1/2 լիրա

Ծանուցման տողը մէկ անգամի համար 3 ղրշ. երկու անգամի համար 2 ղրշ է. աւելի անգամներու համար զատ սակարկութիւն կը լինի։

ԳԱՅՄԱՆՔ

Դուրս գնացած լրագրաց ճանրու ծախքը խմբագրութեան վրայ է։

Լրագրոյս վերարկեալ նամակ կամ որ եւ իցէ գրութիւն խնդրագիր Տնօրէնին պիտի ուղղուի Կ. Պոլիս Բիզա փաշա հոզու չը, Շարգ Զարշըսը թիւ 33 Մասիսի գրասենեակը։

Ճանրու ծախքը չվճարուած նամակ չընդունուիր։

Չստորագրած նամակ, յօդուած, եւայլն ետ չեն տրուիր։

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Խառն.— Հեռագրական.— Ազգային լուրեր։— Մէճմուայի Հավատիս եւ Թէրճէմանը Էֆքեար.— Թղթակցութիւն (Եդոկիա, վերջ)։— Թերթօն Մասիսի.— Ռուսահայ համայնարանական ուսանողաց կեանքը.— Մեծ Պարահանդէս։

Կ. ՊՈԼԻՍ 17 ՓԵՏՐՎԱՐ

ԽՍԱՌՆ ԼՈՒՐԵՐ

Կայսերական հրամանաւ Վիէննայի նախորդ դեսպան բարձր. Լահէյմ փաշա ներքին գործոց նախարար անուանեցաւ փոխանակ Մահմուտ Նէտիմ փաշայի։

Վեհ. Սուլթանը Պալպի աստիճան շնորհեց Կ. Պոլսոյ վերաքննութեան ատենին Ա. նախագահ Վասիֆ էֆէնտիին։

Խեթերն Էքսբրէս կը ծանուցանէ թէ Վեհ. Սուլթանը 15,000 ղրուշ ամսական կապեր է Պրուսայի նախորդ կուսակալ Ահմէտ Վէֆիք փաշային, փոխանակ այն թոշակին, զոր Ն. Բարձրութիւնը կ'ստանար իբրեւ անդամ Օսմ. Տերակուտի։

Ահմէտ Վէֆիք փաշա երեքլեւեան (Թուրքերէն, Արաբերէն և Պարսկերէն) բառգիրք մը յօրինելու կ'զբաղի եղեր։

Թերճէմանի Հաղիգաթ ի լոյս կը ծանուցանէ թէ առևտրական վերաքննութեան ատենին նախագահ Յովհաննէս էֆ' վճռաբեկ ատենին անդամ, և Բերայի նախագահ ատենին սարգագահ Մէհմէտ պէյ' առևտրական վերաքննութեան ատենի նախագահ անուանած են։

Իտալական դեսպան Քորթի կոմսը նախընթաց օրը Բ. Դուռն երթալով դեսպանատան Ա. քարտուղար Քոլլաֆիանոյ կոմսը գործակատարի տիտղոսով Մեծ Եպարքոս բարձր. Սայիտ փաշային և արտաքին գործոց նախարար Արիֆի փաշային ներկայացուց։

Արդէն գիտենք թէ Ֆրանսական կառավարութիւնը կ'ընդդիմանայ Լիբանանու կառավարիչ Բիւսթէմ փաշայի պաշտօնավարութեան նորոգուելուն։

Սթամպուլ լրագիրը կ'ըսէ թէ Ֆրանսա բացորոշապէս մերժեր է բանակցել Բիւսթէմ փաշայի պաշտօնն երկարելու հիման վրայ, սա պատճառաւ թէ ինք 1881ին Բիւսթէմ փաշան իւր պաշտօնին մէջ վերահաստատելու անհնարութիւնը ցուցած էր Բ. Դրան, և թէ այն ժամանակ կայսերական կառավարութիւնն ալ հաւանութիւն տուած էր Ֆրանսայի խնդրանաց։

Վաղբթ կը ծանուցանէ թէ Լիբանանու խնդրոյն վրայ բանակցութիւնք կը լինին Բ. Դրան և դեսպանատանց միջև, և հաւանական կը կարծէ թէ դեսպանաց գումարումն ի մօտոյ տեղի ունենալով, եւ թէ ոչ առաջին նստին, գոնէ երկրորդ նստին մէջ վերջնական լուծում մը պիտի տրուի այս խնդրոյն։

Ֆրանսական դեսպան Տը Նոայլ մարքիզն առևտրական դաշնագրին և Թուրքոյ-Ֆրանսական սակագնոյն նկատմամբ ծանուցագիր մը տուաւ Բ. Դրան։

Ֆրանսական դեսպանը կը ծանուցանէ թէ իւր կառավարութեան հրամանաւ՝ Բ. Դրան հետ բանակցութեան մտնելու պատրաստ է որոշելու համար առևտրական դաշնագրին մէջ մուծուելիք բարեփոխութիւնները զորս դաշնագիր երկու կողմանք իրաւունք ունին առաջարկելու դաշնագրին այն տարամիտութեան համեմատ որ կ'ըսէ թէ 14 և 21րդ տարւոյն վերջը կը-

նան փորձառութեան թելադրած բարեփոխում թիւնները մտցուցանել։ Ֆրանսական ծանուցագիրը կը յայտնէ թէ որոշեալ բանակցութիւնը չկրնար յառաջիկայ մարտ 1/13էն առաջ սկսիլ ուր 21րդ տարին կը լրանայ, պէտք է հին դրութիւնն առժամապէս պահուի մինչև որ համաձայնութիւն մը գոյանայ։ Բաց ասոնք՝ Ֆրանսական կառավարութիւնն իրեն իրաւունք կը պահէ իւր ազգակցաց համար նոյն առանձնաշնորհումները պահանջել որք կրնան տրուիլ ուրիշ օտարազգեաց։ Դանուցագիրը կը վերջացնէ խնդրելով Բ. Դունէն որ յառաջիկայ մարտ 1/13 էն առաջ իւր պատասխանը տայ։

Պէլգրատէն կը հեռագրեն Բուրէսբոնտաս Բոլիթիք լրագրին թէ Միլան թագաւորն հրամանագիր մը հաներ է, որուն համեմատ Սերպոյ ի թագաւորութիւն բարձրանալուն տարեդարձն այսուհետեւ ազգային տօն մը պիտի համարուի։

Քանի մ'օր առաջ Բիլիայի գեստարերնին մօտ խորտակեալ Բինկ-Արթիւր անուն Անգլիական շոգենաւին ընկղման պարագայներուն վրայ քննութիւն մը բանալու պաշտօնով յանձնախումբ մը կազմուեցաւ Անգլիական ընդհանուր հիւպատոս Պ. Ֆաուսէթի նախագահութեամբ։ Անգլիական դեսպանատան Քաքարիրիս անուն պահակ շոգենաւին նաւապետն անդամ է յիշեալ յանձնախմբին։

Հունական հիւպատոսարանին թարգմանն ալ խեղդուողներուն մէջ կը գտնուի։

Ոստիկանութիւնն երէկ Սուլթան Պայազիտի կողմը որճարան մը կոխելով 4-5 մարդ ձերբակալեց, որք բաղդախաղ խաղալու զբաղած էին։

Ռուսիոյ շոգենաւական ընկերութեան Թորնիլոֆ անուն շոգենաւն երէկ Օտէսայէն մայրաքաղաքս հասաւ։ Օտէսայի նաւահանգիստն այժմ նաւարկութեան առ-ջեւ բացուած է չնորհիւ այն անցքին, զոր Ռուսական ընկերութիւնը սառոյցներուն մէջէն բացաւ տինամիթ գործածելով։ Յիշեալ ընկերութիւնն 50,000 ռուպլի ծախսեր է այս գործին համար։

Վաղբթ կ'ըսէ թէ Օսմանեան ընդհանուր պարտուց վարչական խորհրդոյ անտուկին մէջ այժմ երկու միլիոն Օսմանեան ոսկիէն աւելի պատրաստ գումար մը կայ, որ յառաջիկայ մարտ 1/13ին արժէտեարց արուելիք գլխավճարին և տոկոսաց պիտի գործածուի։

Սոֆիայէն մայրաքաղաքիս յունական լրագրաց ուղղեալ նամակներ կը ծանուցանեն թէ Պուլղարիոյ Ալէքսանդր իշխանն յառաջիկայ գարնան Հելլենաց թագաւորին այցելութիւն տալու դիտաւորութիւն ունի, և թէ իւր այս բաղձանքն յայտներ է Սոֆիայի Հելլենական հիւպատոսին։

Նոյն նամակներ կը ծանուցանեն նաև թէ Վառնայի շրջակայ Ցոյն ժողովուրդը՝ Պուլղարական իշխանութեանց հարատեւութիւնները չկրնալով հանդուրժել, որոշած է իւր հայրենի երկիրը թողլով Թեսալիա գաղթել։ Պուլղարք Ցունաց դպրոցները փակել տալով, հրաւիրեր են Ցոյն ծնողքներն որ իրենց զաւակները Պուլղարաց դպրոցները ղրկեն։ Պայլբի մէջ Պուլղարք Ցունաց Ս. Երրորդութիւն եկեղեցին գրաւել ուզելով կռիւներ եղեր են Ցունաց և Պուլղարաց միջև։ Պուլղար ոստիկանութիւնը

տեղւոյն գլխաւոր Ցոյն վաճառականաց տուներն և մինչև իսկ Հելլենական հիւպատոսարանը պաշարելով, վաճառականները բռնել և բազարբդ տանել ուզեր է, որպէս զի հոն գատուին իբրև գրգռիչ։ Սակայն Ցոյները չեն ուզեր Բազարբդ երթալ, ըսելով թէ իրենք հիւպատոսարան չունին հոն, այլ պահանջեր են վառնա երթալ և իրենց հիւպատոսին առջեւ դատուիլ։

Ցունական Նեղոդոս լրագիրը կը ծանուցանէ թէ Ա. Յունորոյի Ս. Պօղոս անուն Ցունական վանքին և Բիլիանտարի անուն Սերպիական վանքին միջև վեճ մը ծագած է 30,000 Օսմ. ոսկի արժող անտառի մը սեփականութեան համար։ Ցունական վանքին միաբանութիւնը կալուածագրեր ունի եղեր ի ձեռին հաստատող թէ վեճի նիւթ եղած անտառն յունական վանքին սեփականութիւնն է։ Բայց Սերպիական վանքին պահանջումները այժմ կը գտնեն Կ. Պոլսոյ Սերպիական դեսպանատունէն։ Մինչև անցեալ օր դատոսի ամիսն Ցունական վանքն ինք կը հոգար այդ անտառն, ուսկից մերձակայ քանի մը գիւղեր իրենց տնական պիտոյից համար փայտ կտրելու իրաւունք ունին։ Սերպիական վանքին միաբանութիւնն անտառը կը պահանջէ ըսելով թէ իւր սեփականութիւնն է։ Այժմ գործն Օսմ. իշխանութեանց առջև եղած է։ Նեղոդոս հրաւէր կը կարդայ Ցունաց Ս. Պատրիարքին՝ որպէս զի Ցունաց Ս. Պօղոսի մանքն իւր ստացուածքէն չզրկուի,

---

Փիլիպէի Ռուսական ընդհանուր հիւպատոս Պ. Քրէպել իւր պաշտօնատեղին վերադարձած է. սակայն Արեւելեան Ռումէլիի կուսակալ Ալէքոյ փաշայի և Ռուսական հիւպատոսարանի մէջ յարաբերութիւնք նոյն ցուրտ վիճակին մէջ կը մնան։ Եթէ Ռուսական հիւպատոսն ընթացիկ գործոց համար Ալէքոյ փաշայի դիմէ, Ալէքոյ փաշա անձամբ չը պատասխաներ եղեր, այլ իւր քարտուղարին ձեռամբ։

Անցեալ օր ոստիկանութիւնն Ունդափանի մօտ քանի մը պարսկներ ձերբակալեց, որք փողոցին մէջ այլ և այլ խաբէական խաղերով ժողովուրդը խարելու և գրամ կորզելու վատ արհեստն ի գործ կը դնէին։

Քանի մ'օրէ ի վեր տիրող բուռն փոթորկին պատճառաւ՝ Պրինտիզիի թղթատարք չոգենաւն, որ անցեալ կիրակի օրը մայրաքաղաքս կ'սպասուէր, դեռ մինչև երէկ չէ կրցած մայրաքաղաքս հասնիլ։ Մայրաքաղաքս գալու համար Ալէքսանդրիայէն ճանրայ եկող խափկիէի թղթատարք շոգենաւն և Աւստրիական շոգենաւն ալ սովորականէն աւելի ուշացած և հազիւ այս առաւօտ հասած են։

Երբեմն կ. Պոլսոյ Անգլիական դեսպան Սըր Հէնրի Լէյըրտ Հռովի Անգլիական դեսպան անուանեցաւ։

Խեթերն Էքսբրէս կը կարծէ թէ քարիւղէն մեծերանոցի տուրք առնելու խնդիրը, զորս Ամերիկայի դեսպանն յայտնուցած էր, երկու կողմանց գոհացուցիչ լուծում մ'ստանալու ճանրուն մէջ է։

Թերճէմանի Հաղիգաթ կը ծանուցանէ թէ, քաղաքապետութիւնը նկատելով որ վերջին օրերս Պոլսոյ և շրջակայ ծովեզերքներն ինկող մնոր ձուկերը կենդանութեան նշան չունին իրենց վրայ և թէ անոնց

ծովեզերքն իւնայն հիւանդութենէ մը յառաջ եկած է, հրաման ըներ է բոլոր թաղապետական շրջանակաց, որպէս զի այդ տեսակ ձուկերու վաճառումն արգելուն։

Վաղբթ կը ծանուցանէ թէ Բ. Դուռն երէկ ծանուցագրով մը պատասխաներ է Պուլղարիոյ իշխանութեան վերջին ծանուցագրին, որ Պուլղարիայէն գաղթող իսլամ կալուածատերաց խնդրոյն կը վերաբերէր։

Բ. Դուռն արդարութեան հակառակ կը համարի Պուլղարիոյ իշխանին այն հրամանագիրն, որ Պուլղարիայէն գաղթող Իսլամաց կալուածները գրաւել կը հրամայէր, եթէ անձամբ կամ փոխանորդով չմատակարարէին իրենց կալուածները։ Պերլինի դաշնագրին 12րդ յօդուածը կատարեալ ազատութիւն տուած է, կ'ըսէ, Պուլղարիայէն գաղթող Իսլամաց՝ Պուլղարիոյ մէջ ունեցած իրենց ստացուածքները պահելու։

Պուլղարիա՝ առանց այդ յօդուածը բռնաբարելու չկրնար գրաւել Իսլամաց կալուածները, և հոգային օրինաց 72 ըդ յօդուածն, որոյ վրայ հիմնած է Պուլղարիա իւր վասը, չկրնար այս խնդրոյս վերաբերիլ։ Բ. Դուռը կը հերքէ նաև Պուլղարիոյ իշխանապետութեան առարկութիւնն իբր թէ Իսլամ կալուածատերք եթէ իրենց հողերն անձամբ կամ փոխանորդով չմշակեն և մատակարարեն, Պուլղարիա ա-

վերջոյ Բ. Դուռն ևս անդէ որ իշխանին հրամանագիրն ոչնչանայ, ըսելով թէ Պերլինի դաշնագրին 12 ըդ յօդուածն եթէ բարեփոխել հարկ լինի, մեծ տերութեանց վերաբերեալ գործ մ'է այն։

Ոստիկանութեան նախարար Ֆազլը փաշա մայրաքաղաքիս խաներու սենեկապետներն ոստիկանութեան դուռն հրաւիրելով խրատ պատուիրեց որ անձանօթ և կասկածելի մարդիկ ներս չընդունին և այս մասք երաշխաւորութիւններ առաւ անոնցմէ։

Տէրքոսի ջուրը մայրաքաղաքս բերելու արտօնութիւն ունեցող ընկերութիւնն իւր վերջնական ծրագրերը կայսերական կառավարութեան հաւանութեանը ներկայեց։

Յիշեալ ընկերութեանց չնորհութեան տնօրէնն ի մօտոյ Փարիզ երթալով պէտք եղած մեքենայները պիտի ղրկէ։

Եւրոպական լրագիրք ցաւալի դէպքի մը պատմութիւնը կը հրատարակեն, որ մօտերս տեղի ունեցած է Ռուսիոյ Սամարա քաղաքին մէջ։ Զինոֆանուն գրագիր մը հանդէսի մը մէջ չատ կը խմէ, և արբեալ վիճակը տեսակ մը անզգայութիւն կը բերէ իւր վրայ, որով մեռեալ կը կարծուի և թաղել կ'որոշուի։ Մարմինը եկեղեցին կը փոխադրուի, ուր սովորական աղօթքը կարդացուած միջոցին, ներկայներէն ոմանք դագաղին մէջ դնուած մարդուն ճակտին վրայ քրտինք կը տեսնեն, բայց կարեւորութիւն չտրուիր, կարծելով թէ տեղացող ձիւնէն յառաջ եկած խոնաւութիւն մ'է։ Արբեալ գրագիրն առօտ ֆառօտ կը թաղուի կենդանւոյն, բայց ուրիշ հեռաւոր ժամանակն ուշ էր, մեռելթաղը քիչ մը հողով միայն կը ծածկէ մարմինն, հետեւեալ առաւօտեան թողլով ամբողջացնել իւր գործն։ Առաւօտուն գերեզմանին գլուխն երթալով, հանդիսն մը կը լսէ ներսէն, և փոխանակ անմիջապէս գերեզմանը բանալու, կ'երթայ թողլտուութիւն ստանալ քահանայէն։ Բայց քահանայն կ'ըսէ թէ չկրնար թաղուած մարդ մը գերեզմանէն հանել, առանց ոստիկանութեան արտօնութեան։ Վախճանելոյն կինն իրողութիւնը կ'իմանայ, և կ'աղաչէ ոստիկանապետին պէտք եղած հրամանը տալ որ իւր ամուսինը գերեզմանէն հանեն։ Բայց այս պաշտօնակալն ալ կ'ըսէ թէ գործն իւր ձեռնհասութենէն վեր է, և տեղւոյն Առաջնորդէն արտօնութիւն ստանայ կը հրամայէ։ Առաջնորդն ալ կը յայտարարէ թէ առանց տեղւոյն գերեզմանատան տեղեկութեան՝ չկրնար այդպիսի արտօնութիւն տալ։ Վերջապէս, երբ այս ամեն ձեւակերպութիւնք կատարուելէ յետոյ գերեզմանը կը բացուի, կը տեսնուի որ դժբախտ գրագիրն այս անգամ իրօք մեռած է, կրնակի վրայ դրուած դիրքէն կողին վրայ դառնալով, կատաղութենէն իւր մատերը խածնելով, միսերը բզիկ բզիկ ընելով, պատանքը պատռելով ևն, որք կը ցուցնեն թէ երկար ժամանակ մարտնչած էր մահուան դէմ։ Ազատական ռուս թերթ մը, որ Ջուլիպերիոյ մէջ կը հրատարակուի, կ'ըսէ թէ այս դժբախտ իրողութիւն մէկ օրինակն է միայն այն անիմաստ ձեւակերպութեանց և պաշտօնական գործողութեանց, որք Ռուս վարչութեան ամեն ճիւղերուն մէջ կը տիրեն։ Տիկին Զինոֆ այժմ դատ բացած է քահանային դէմ, որ մեռելթաղին խնդրած արտօնութիւնը չտալով՝ իւր ամուսնոյն մահուան պատճառ եղաւ։

Պերլիոր դրաստագրատան ակնմբոյ մէջ կը հաստատեն թէ Անգլիա գոհութիւն յայտներ է Լոնտրա նստող դեսպանաց՝ Եգիպտոսի վերակազմութեան վերաբերեալ Լորտ Կրանվիլի ծանուցագրին նկատմամբ անոնց յայտնած բերանացի կարծեաց համար։ Անգլիական կառավարութիւնն այժմ երկրորդ ծանուցագիր մը կը պատրաստէ Եգիպտական խնդրոյն վրայ, տերութիւնք այս երկրորդ ծանուցագիրն առնլէ յետոյ գրաւոր պատասխան պիտի տան անգլիական առաջին ծանուցագրին։

Պուլղարիոյ իշխանապետութեան այս տարւոյ եկամտացոյցին մէջ 33 միլիոն 870 հազար 280 ղրուշ հաստիք և 31 միլիոն 285 հազար 737 ղրուշ ծախք նշանակուած է, որով 2 միլիոն 584 հազար 543 ղրուշի յաւելուած մը կայ։

ՀԵՌԱԳՐԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Փարիզ 28 փետր.

Պ. Կլատսթոն Լոնտրա վերադառնալու միջոցին Փարիզէն անցնելով այցելութիւն տուաւ հանրապետութեան նախագահին, որոյ հետ խորհրդակցեցաւ։

Պ. Կլատսթոն վաղը Լոնտրա կուզեւորի։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Խաղիւղի Որբանոցին բարեկան Հիմնադիր-Տնօրէն Սրբուհի Մայրապետ Գալֆայեան երէկ Ս. Պատրիարք Հօր ներկայանալով պաշտօնապէս իմացաւ թէ Վեհ. Սուլթանն 300 ոսկւոյ պարգեւ մը ղրկած էր ի նպաստ խաղիւղի Որբանոցին։ Սրբուհի Մայրապետ փղձկեալ սրտիւ շնորհակալութիւն յայտնեց և մաղթանքներ ըրաւ վասն երկարաթեան կենաց բարեգութ Վեհապետի, որ բարեհաճած էր ողորմիլ իւր խնամոց յանձնուած որբոց վիճակին։ Յայտնեց թէ յորմէ հետէ հայն և միսը կտրուած էին

Որբանոցէն, ինք պարտքով միայն կրցած էր շարունակել իւր Որբանոցին մէջ պատսպարուած որբերը խնամելու անձնուիրական պաշտօնը։ Թէ այս պարտուց քանակութիւնը քանի մը հարիւր ոսկւոյ կը հասնէր, և թէ այժմ Վեհ. Սուլթանն իւր այս պարգեւով բարերարն եղած էր խաղիւղի Որբանոցին, ըստ որում ինք կարող պիտի լինէր վճարել Որբանոցին վրայ ծանրացող պարտքերն և նոր մտում մը տալ այս բարեգործական ձեռնարկին։

Ընթերցողաց յայտնի է թէ Վեհ. Սուլթանին այս պարգեւին անմիջական շարժառիթն եղած էին քանի մը կտոր գեղեցիկ ասեղնագործութիւնք, զորս Սրբուհի Մայրապետ կայսերական պալատը տարած էր քանի մը շաբաթ առաջ։ Գովեստից արժանի են թէ՛ Սրբուհի Մայրապետին Որբանոցի յաջողութեան համար ցուցած եռանդն ու փութաջանութիւնն և թէ՛ իւր աշակերտուհեաց ճարտարութիւնն, որ գեղարուեստից սիրահար և աղնիւ ճաշակի տէր Վեհապետի մ'իսկ գնահատանքն կ'արժանանայ։

Պատճառ ունինք կարծելու թէ կարնոյ մէջ բանտարկեալ 52 ազգայիք ի մօտոյ պիտի արձակուին բանտէն։

Ցակոբ Ադէօնեան անուն Սեբաստացի ազգային մը Ս. Պատրիարք Հօր նամակ մը գրած է, ծանուցանելով թէ 1000 [illegible] մինչոյն երուսաղէմի վանքին 40,000 ոսկւոյ չափ պարտքը վճարուելէ զատ, հասյլթ մ'ալ պիտի գոյանայ, յորմէ յիշեալ վանքին և Կ. Պոլսոյ Պատրիարքարանին և Ս. Փրկչեան հիւանդանոցին տարեկան ծախքերն ևս պիտի կրնան հայթայթուիլ տյսուհետեւ։ Այս պանծալի ծրագրին հեղինակը կը խոստանայ, իւր յատակագծին յաջողութեան համար, ո՛չ վիճակահանութիւն հաստատել, ո՛չ փոխառութիւն կնքել, ո՛չ ալ տերութեան դիմել. ազգային տուրքն ու նուիրատուութիւնները կամաւոր պիտի ընէ, թէ՛ հոս և թէ՛ Երուսաղէմի մէջ, ուր ամեն ուխտաւորի կամաց պիտի թողուի նուէր մը տալ, իսկ վանքը կարող պիտի լինի պատշաճապէս կերակրելու բոլոր ուխտաւորներն որչափ ժամանակ որ մնան յերուսաղէմ։ Նամակագիրն, որ Ս. Պատրիարք Հօր ներկայացած է, կը պահանջէ որ ամենէն առաջ 1,000 ոսկին իրեն ապահովուի։

Կը կարծենք թէ այս ամենակարեւոր ծրագրին աւելի առաջին քննելու բանն հեղինակին մտաւորական վիճակն է։

Ընտեան Մեծ. Աբիկ էֆէնտի, որ Ազգ. Հիւանդանոցին, Պատրիարքարանին և Գատը գիւղի աղքատաց ամեն տարի մեծ քանակութեամբ փայտ նուիրելու գովելի սովորութիւնն ունի, այս օրերս ալ 50 չէքի փայտ ղրկած է ի Պատրիարքարան։

ՎԱՐԶՈՒԹԵԱՆ ԵՐԷԿԻ ՆԻՍՏԸ

—o—

Խառն ժողովոյ երէկի նստին մէջ, Ուսմունքարանութեանց վիճակն երկար խորհրդակցութեանց նիւթ եղաւ։ Որոշուեցաւ յանձնաժողով մը կազմել, որ Աւագանական վիճակաց վերակազմութեան ծրագիր մը պատրաստէ, ըստ որում նահանգաց սահմաններու փոփոխութեամբ և այլ պատճառներով անհրաժեշտ եղած է նոր կազմակերպութիւն մը

տալ Առաջնորդութեանց։ Զեռնհաս անձինք անդամ նշանակեցան այս ցանձնաժողովոյ, որ սապէս բաղկացած է. Գրիգորիս եպիսկոպոս Մինթանճեան, Մատթէոս եպիսկոպոս Իզմիրլեան, Գրիգորիս եպիսկոպոս Այէաթճեան և Հմայեակ եպիսկոպոս Դիմաքսեան, Սիմոն պէյ Մաղասեան, Միքայել էֆէնտի Մամիկոնեան և Յարգիս էֆէնտի Աղարէկեան։ Որոշուեցաւ նաեւ որ առաջնորդական թափուր վիճակաց և առաջնորդական պաշտօն վարելու կարող եպիսկոպոսաց և վարդապետաց ցանկերը շինուին, և այս երկու ցանկեր խառն ժողովոյ յառաջիկայ նստին ներկայացուին անմիջական տնօրինութիւն ընելու համար անհոլիս և անխնամ մնացած վիճակաց մասին։

Այս երկու որոշումներ ալ կարեւոր են, և մեզ կը մնայ մաղթել որ ընդ փոյթ գործադրուին։ Առաջնորդական վիճակաց նոր կազմակերպութիւն մը նոյնչափ անհրաժեշտ է, որչափ ստիպողական հարկ մը կայ երկարաձգոյն ժամանակ անխնամ չթողուլու կարգ մը վիճակներ։ Կը յուսանք թէ նորակազմ Ցանձնաժողովոյ անդամք փութով յառաջ կը տանին իրենց յանձնուած պաշտօնն, և թէ խառն ժողովն իւր յառաջիկայ նստի մէջ տեղեկանալէ յետոյ թէ որչափ վիճակներ անհոլիս մնացած են և թէ որչափ եկեղեցականներ ունինք որ կրնան զաւառական պաշտօններ վարել և չեն վարեր, չպիտի վարանի անմիջական տնօրինութիւն մ՚ընել այս մասին։ Խառն ժողովոյ Երէկի նստին մէջ Ս. Պատրիարք Հայրն յուզեալ սրտիւ խօսեցաւ այն կարգ մը եկեղեցականաց վրայ, որք զաւառական պաշտօններէ կը փախչին այլ և այլ հաշիւներով ու պատրուակներով մինչեւ անդին խեղճ ժողովուրդ մը անգլուխ և անխնամ մնալով ամեն չարեաց մատնուած է։ Մեր կարծեաք, հարկ չկայ այսչափ յուզուելու. գործադրել պէտք է. Ս. Պատրիարքը պէտք է գործադրէ այն իշխանութիւն, զոր Վարչութիւնն Ազգ. ժողովէն կը խնդրէր իւր վերջին նստի մէջ, մինչեւ Ս. Պատրիարքն արդէն ունի զայդ իշխանութիւն։ Մասին անհնազանդ եւ [illegible] չարաչար մեղադրեալ [illegible]

2. Ըստ առաջարկութեան Ս. Պատրիարք Հօր, խառն ժողովն որոշեց կուսակրօն եկեղեցականաց համար իրաւագիտութեան ճիւղ մը հաստատել քահանայից դասարանին մէջ ուր կը դասախօսէ Հիւնքեարպէ յէնտեան Հայրն, և ազգային երկու նշանաւոր փաստաբաններ հրաւիրել որ հոն իրաւագիտութիւն աւանդեն ազգասիրաբար։ Այս որոշման նպատակը սա է որ առաջնորդական պաշտօններու սահմանուած եկեղեցականք ընդհանուր իրաւագիտութեան և մանաւանդ Օսմ. տէրութեան օրինաց լաւ տեղեկութիւն ունենան. որովհետեւ Առաջնորդի մը համար ամենէն աւելի պէտք եղած ծանօթութեանց կարգէն են ասոնք։ Այս որոշումն եւս շատ կարեւոր և օգտակար է, կը մնայ տեսնել թէ մինչեւ ո՞ր աստիճան պիտի գործադրուի։ Կը յուսանք թէ ազգային փաստաբանաց պատուաւոր դասուն մէջ դէթ երկու հատ պիտի գտնուին ազգասէր և ձեռնհաս անձինք, որք յօժարին այսպիսի մեծ ծառայութիւն մը մատուցանել գաւառաբնակ ազգայնոց՝ տէրութեան օրինաց և ընդհանուր իրաւանց վրայ անհրաժեշտ ծանօթութիւնները տալով այն եկեղեցականաց՝ որք գաւառական պաշտօններու սահմանուած են։ Կը յուսանք նաեւ թէ երբ դասատուք գտնուին, դասաւորութիւնը պարտաւորիչ պիտի լինի բոլոր վարդապետներու և երիտասարդ եպիսկոպոսներու համար, որք կը գ�-նուին մայրաքաղաքիս մէջ։

* * *

Երէկ քաղաքական և կրօնական ժողովներն առանձին նիստեր ըրին, բայց մեզ տրուած տեղեկութեանց նայելով, հանրօգուտ խնդիրներով չեն զբաղած, այլ միայն մասնաւոր անձանց համար կարեւորութիւն ունեցող գործերով։

Ցայսմանէ թէ կրօնական ժողովն իւր մէջէն յանձնախումբ մը կազմած էր մայրաքաղաքիս դպրոցները պտտելու և քննելու համար թէ կրօնի և բարոյականի դասերն անխափան կ՚աւանդուին թէ ոչ։ Կրօնական ժողովոյ երէկի նստին մէջ, այս յանձնախմբի անդամներէն մին, փէշլիվանեան Ց. խորէն քահանայն, իւր տեղեկագիրը ներկայեց, որ կը յայտնէր թէ իւր քննութեան յանձնուած դպրոցները չշրջելով տեսած է թէ իւսկիւտարի մէջ Սելամսըզի և Իճատիէի վարժարանները կրօնի և բարոյականի դասեր չունին. Սելամսըզի դպրոցին մէջ մի քանի ամիս առաջ դադրած են դասատուի հրաժարմամբ, իսկ Իճատիէի դպրոցն անխնամ վիճակի մը մէջ գտնուելով, կրօնագիտութեան և բարոյագիտութեան դասերու պակասութիւնը դպրոցին ուրիշ պակասութեանց կարգէն են։ Ց. խորէն քահանայն այցելած է Ծարեան, և տեսած է թէ կրօնի և բարոյականի դասեր և՛աւանդուին. նախակրթարանի և ուսումնարանի մէջ մէկ մէկ կարգեր կրօնագիտութեան դասեր ունին։ Իսկ քննիչ յանձնախմբին միւս անդամք կ՚երեւի թէ տակաւին չեն սկսած կատարել իրենց պաշտօն։

Այս մասին կը կարծենք թէ շատ օգտակար կը մնայ եթէ կրօն. ժողովը կրօնագիտութեան և բարոյագիտութեան դասեր տալու կարող քանի մը եկեղեցականաց պաշտօն յանձնէ ազգասիրաբար դասեր տալ այն վարժարանաց մէջ որք, Իճատիէի վարժարանին նման, անկարող են կանոնաւոր թոչակ վճարելով յատուկ դասատու մը պահել այս ուսմանց համար։ Զենք ըսեր թէ ազգային եկեղեցականք կրօնի և բարոյականի դասերը ձրի տան ամեն վարժարանի մէջ, քանի որ եկեղեցական են, կամ քանի որ դասերը կրօնի և բարոյականի կը վերաբերին. բայց երբ դպրոց մը նիւթապէս այնչափ անճոկ վիճակի մէջ է, որ անկարող կը լինի վճարեալ դասատուի մը ձեռամբ կանոնաւորապէս աւանդել այս երկու կարեւորագոյն դասեր, կը կարծենք թէ եկեղեցականաց կոչման շատ յարմար կը լինի ազգասիրաբար լինել այս պակասն և թոյլ չը տալ որ դպրոցի մը աղքատութեան պատճառաւ ազգային մանկտին զուրկ մնայ կրօնի և բարոյականի հրահանգիչ դասերէ։

* * *

Ցնտեսական խորհրդոյ երէկի նստին մէջ, որոյ ուրացաւ եկեղեցաց վերաբերեալ հին հաշիւները վերջնագրով մը պահանջել քանի մը թաղական խորհուրդներէ որք դեռ հաշիւ չեն տուած։

2. Գարակէօմրիւկի թաղ. խորհրդին Ամենապետը ներկայանալով յայտնեց թէ խորհուրդն հրաժարած է, և թէ Ցնտեսական խորհրդին կը վերաբերի տնօրինութիւն մ՚ընել թաղին ազգային ըստացուածոց բարւոք մատակարարութեան համար։ Ցնտեսական խորհուրդն իւր անդամներէն միոյն յանձնեց տեղւոյն վրայ քննել գործն, և թաղ. խորհրդոյ վերակազմութեան համար ցանկ մը պատրաստել, որոյ համեմատ թաղ. ժողովն առժամանակեայ թաղ. խորհուրդ մը նշանակէ։

3. Ցնտեսական խորհուրդը քանի մը կասկածեալ և թաղային խնդիրներով ալ զբաղեցաւ։

Խորհրդին անդամներէն Պոյաճեան և Ղանչէկիլեան էֆէնտիք հրաժարական ղրկած էին երէկ։ Պոյաճեան էֆէնտիի հրաժարականը չէ ընդունուած, և Ս. Պատրիարք Հայրն անոր ազգասիրական զգացմանց կոչում մը պիտի ընէ Ցնտեսական խորհրդոյ անդամակցութենէն չհրաժարելու համար։

ՍԻՐՈՒԹԻՒՆ ՄԻՐՈՒԱՐԻ ԿՈՒՍԱԿՐՕՆ

Թատրոնի հասարակութեան թէ ամեն օր ժամը 6էն 10 կը գտնուի Պոլիս, կամուրջին դիմացը Քիւչիւքեան էֆէնտիի Դեղարանն, և հիւանդ կ՚ընդունի։

Կիրակի օրերը նոյն դեղարանին մէջ ժամ 3էն 8 ձրի կը նայի աղքատաց։

Մնացեալ ժամանակները պատրաստ է հիւանդաց այցելել, կամ իւր տան մէջ ընդունիլ, Ի. Պէշիկթաշ, փոսթա ճատտէ, թիւ 34։

ՄԷՃՄՈՒԱՅԻ ՀԱՎԱՏԻՍ ԵՒ ԹԷՐՃԷՄԻՆԸ ԷՖԷՔԵՍԻՆ

Մէճմուայի Հավատիս՝ իւր վերջին քանի մը թիւերուն մէջ կարգ մը յօդուածներ հրատարակելով Թէրճէմանի էֆէքեար ճիզուիթական լրագրին ներքին դոյնը բոլորովին երեւան հանած է այնպիսի շօշափելի փաստերով, զորս անհնարին է հերքել։ Դիտելու արժանի կէտ մ՚է որ Մէճմուայի Հավատիս՝ որ Թէրճէմանի պէս կաթոլիկ թերթ մ՚է, բայց ոչ անոր նման ճիզուիթական բրոբականտայէն վարձեալ, յանուն արդարութեան և անկողմնակալութեան ձայն կը բառնայ Թէրճէմանի դոյնզգոյն ճիզուիթութեանց դէմ, և կը պաշտպանէ ոչ-կաթոլիկ հայ թերթ մը՝ Մասիս ընդդէմ յարձակմանց ճիզուիթական թերթին։ Այս առթիւ մեր պատուարժան պաշտօնակցին շնորհակալութիւն յայտնելով արժան կը համարինք իւր յօդուածներէն քաղուած մը տալ ցուցնելու համար թէ Մասիս օրէսք իրաւունք ունէր և ունի ճիզուիթական թերթն հարուածելու, որ Ազգային թերթ անուան ներքև ազգին ամենէն ոխերիմ թշնամիներէն մին է։

«Եթէ Մասիս լռէ, կրսէ Մէճմուայի Հավատիս, Մէճմուա յանուն արդարութեան և անկողմնակալութեան կրնայ հետեւեալ փաստերով ապացուցանել թէ Մասիս ոչ ճիզուիթ է, ոչ ալ ճիզուիթաց կողմնակից։

1. Մասիս միշտ ճիզուիթաց դէմ գրած և խօսքով ու գործքով անոնց արարքը պարսաւած է։

2. Մասիս ճիզուիթաց բարքն և նոզկալի արարքներն իբրեւ ի հայելւոջ ցուցնող ֆրանսացի հռչակաւոր մատենագիր Էօժէն Սիւի «Թափառական Հրեայ» անուն գործն հայերէնի թարգմանելէ զատ «Գաղտնիք Հաւատաքննութեան» անուն գործն ալ թարգմանելով հրատարակած և ազգին ներկայած լինելով, մարդ իրաւամբ կրնայ կասկածիլ թէ Մասիսի դէմ Թէրճէմանի ցուցուցած թշնամութիւնը թերեւս ասկէ ծագումն առած է։

3. Մասիս երբէք կողմնակցութիւն չէ ըրած Ց. Աղարեանի, որ [illegible] առաջ մէջ ճիզուիթութեան կեդրոնատեղի [illegible] պատրուակին ներքեւ ճիզուիթաց օգնականը կը համարուի ընդհանուր վկայութեամբ։ Նմանապէս Ց. Աղարեանի պաշտպանած դատին բնաւ իրաւունք չէ տուած և անոր հնազանդելու համար ազգին մէկ մասին երբէք հրաւէր չէ կարդացած, ոչ ալ անոր խաբէութիւններով լի հրատարակութիւններն իւր թերթին մէջ հիւրընկալած է։

4. Մասիս որ և է դրամական նպաստ կամ ամսական չատանար ոչ ճիզուիթներէն, ոչ ալ ճիզուիթաց սատար եղող ուրիշ կողմէ մը, և մինչեւ իսկ կը հաստատեն թէ չէր ընդուներ և չընդունիր՝ եթէ երբէք այդպիսի նպաստ մ՚առաջարկուէր իրեն։

5. Մասիս՝ ոչ միայն քիչ չատ ծառայութիւն մատուցած է Հայ լեզուին, այլ և հրատարակած չէ այնպիսի յօդուածներ, որոց մէջ «Հայն ամէն ազգաց խառնուրդ մ՚է» խօսքին նման Հայ ազգութեան պատիւն արատաւորող խօսքեր գտնուին։

6. Մասիս՝ քիչ չատ ազգին ծառայող և ճշմարիտ ազգասիրութեան փորձեր տուող անձինքն, ինչպէս նաեւ առհասարակ ազգային բոլոր թերթերը չարամտութեամբ պարսաւելու և անուանարկելու չնաչացած չէ։

Այժմ արդարութեամբ և անկողմնակալութեամբ քննենք Թէրճէմանի էֆքեարի ընթացքն, որ ճիզուիթ և ճիզուիթաց կողմնակից չլինելու, այլ միայն ազգային և ազգասէր լինելու յայտնութիւն ունի։ Որովհետեւ յիշեալ լրագրին ընթացքն ու արարքն այս մասին ամենէն աւելի հզօր փաստ մը պիտի համարուի, առանց մեր կողմէ որ և է խորհրդածութիւն աւելցնելու, հարկ կը համարինք միայն անոր ըրածները, գրածներն ու ըսածները թուել. հետեւապէս,

1. Ոչ ոք կրնայ ուրանալ թէ Թէրճէմանի էֆքեար Հայ ազգին մէջ ճիզուիթութեան դաղափարներ տարածելու և ազգութեան քօղին ներքեւ աքօղեալ ճիզուիթները պաշտպանելու նպատակաւ վարձեալ թերթ մ՚է. պէտք չկայ ըսելու թէ բոլոր լրագրաց կարծիքն ալ այս է։ Ս. Գիրքերն իսկ ընդհանուր վկայութեամբ դատելու եղանակը վաւերացուցած են, զի «Զայն բաղմաց ձայն Աստուծոյ» ըսուած է։

2. Թէրճէմանի էֆքեար չկրնար ցուցնել թէ գործնականապէս հակառակած է ճիզուիթաց։ Անոնց նկատմամբ երբեմն գրած անփամանակ և անտեղի յօդուածները չկրնար ինքզինք արդարացնելու փաստ ցուցնել. այլ այն յօդուածները. ճիզուիթաց աւելի կարեւորութիւն տալու և ազգին աչքն անոնցմէ վախցուցնելու նպատակաւ գրուած են։ Այս կէտն ուրիշ առթիւ ըստ արժանւոյն ապացուցած [illegible] ճէմանի մեր գրածներուն դէմ պահած լռութեամբն հաստատուած լինելով, աւելորդ կը համարինք հոս դարձեալ կրկնել։

3. Թէրճէմանի միշտ կողմնակից եղած է Ց. Աղարեանի, և անոր ազգային աւանդութիւններն ու իրաւունքներն ոտնակոխ ընելը հրապարակաւ պաշտպանած, ժողովրդեան մէկ մասն ուղղակի և միւս մասն անուղղակի կերպիւ հրաւիրած է որ Ց. Աղարեանի հնազանդին։ Այս կէտն անուրանալի լինելով չկրնար մեկնութիւն վերցուցնել, և Թէրճէմանի ամենօրեայ հրատարակութեամբ ապացուցուած է։

Թէրճէմանի ճիզուիթութեան մեկուրիշ ապացոյցն ալ սա է թէ այսպիսի հակազգային ձեռնարկութիւններն և անոնց վերաբերեալ ազգերն Ազգային խորհրդին ներքեւ կը հրատարակէ, և այս նկատմամբ քանիցս իրեն եղած դիտողութեանց հակառակ՝ բնաւ իւր բռնած կեղծ ճանբէն չէ խոտորած։

4. Նոյն իսկ իւր արաքնատիրոյ հրապարակային խոստովանութեան ու վկայութեամբ հաստատուած իրողութիւն մ՚է թէ Թէրճէման ամսէ ամիս դրամական նպաստ մը կ՚ստանայ ճիզուիթութեան կեդրոնէն ու դրօշակիրն համարուած տեղէ մը։

5. Թէրճէման՝ ոչ միայն ծառայութիւն մը չէ մատուցած իւր ազգին այլ և ըսածը, ըրածը և գրածն ալ չգիտնալով և միայն ճիզուիթաց կեդրոնէն իրեն տրուած հրահանգաց կուրօրէն հնազանդելով, ազգային ամենամեծ և ամենավաղջնամիներէն աւելի վնաս և չարիք հասուցած է ազգին, կամ գոնէ այն վնասներուն և չարեաց պատճառ եղած է միշտ։ Թէ ինչեն այդ չարիք ու վնասներն, ատոնց վրայ յառաջադոյն խօսած և անուրանալի կերպիւ ապացուցած լինելով զանց կ՚առնունք հոս վերստին կրկնել. միայն սա կաւելցնենք թէ Թէրճէման իւր անպիտան գրոց թէ՛ մայրենի լեզուն և թէ՛ Օսմ. լեզուն կը խանգարէ. և արդարեւ այդ թերթը ձեռք առնողը չկրնայ հասկնալ թէ ինչ թերթ է և ինչ լեզուաւ գրուած. հայերէն, թուրքերէն թէ Զիներէն, ըստ որում ժամանակաւ Սպարապետութեան դրան ջրանկիրներուն գործածած լեզուէն աւելի յոռի լեզուով մը կը գրէ։

Մասիս գոնէ մէկ նպատակի ծառայելով մայրենի լեզուն բարւոքել կը ջանայ, և Թէրճէմանի պէս մի և նոյն ժամանակ երկու լեզու (Հայ և Թուրք) չխանգարեր։

6. Թէրճէմանը էֆքեար ազգային իրաւանց, շահուց և աւանդութեանց դէմ գործողները չատագովելէ զատ՝ ընդհակառակն ազգային սովորութեանց պաշտպան հանդիսացող և ոգի ի բուն աշխատող անձինքը մերթ ուղղակի և մերթ անուղղակի պարսաւած և [illegible] ազգային լրագրաց ամենուն ալ առհասարակ թշնամի եղած է։

Լրագրիս՝ կարծեաց ազատութեան սկզբամբ՝ երբեմն իրարու հակառակ կարծիք կը յայտնեն. սակայն միօրինակ կերպիւ թշնամական լեզու գործածել և սկզբամբ ամենուն ալ հակառակ լինել՝ միայն ճիզուիթութեան մէկ նոզկալի յատկութիւն է, և այս այնպիսի վարքնութիւն մ՚է, որ հոգւոյն հետ միացած լինելով՝ չկրնար մարմնէն դուրս ելնել, մինչեւ որ հոգին դուրս չելնէ։

Ինքզինք «ազատ» անուանող և բնաւ «ազատ» չընդունող Թերթ-

ԹԵՐԹՕՆ ՄԱՍԻՍԻ

(38)

ԷՏՄՈՆ ԱՊՈՒ

ԱՄՈՒՍՈՒԹԻՒՆՔ ՓԱՐԻԶԻ

Գ.

ԾԱԽՈՒ ՀՈԳԵՐ

1

ճառականներու քիթ՝ մունի, և բաւական լաւ կը ճանչէ այն պատկերներն որք դիւրաւ կը վաճառուին։ Այն գործարանաց մէջ, ուր կ՚ընդունուի, զարմացական կէտի պէս կը կենայ պատերուն առջեւ, ամենն ալ դրուատելով, ադէկն ալ, գէշն ալ, մինչեւ որ իւր ընտրութիւնը ձգէ պատկերի մը վրայ, որուն նկարիչը մեծ յարգ չտար։ Իւր աքանչացման բոլոր ճիգն անոր վրայ կը թափէ. իւր խանդին բոլոր թափն անոր կը նուիրէ։ Կը մեկնի քովէն, յետոյ ետ կը դառնայ. ուրիշ ընտիր գործ մը վար կը զարնէ յօգուտ իւր ընտրելոյն, և կ՚երթայ. բայց վերջին նայուածք մը կը ձգէ իւր տենչականին վրայ։ Հետեւեալ օրը նորէն կը տեսնեն զինքը. բայց ինքը ոչ զոք կը տեսնէ. հազիւ ողջոյն կուտայ և ուղղակի առջի օրուան պատկերին քով կ՚երթայ. իւր բեւեռն է այն. կարծես թէ մաղնիսացեալ մարդ մ՚է։ Համարձակ կ՚ըսէ պատկերհանին. «Աւասիկ քու առաջին գլուխ գործոցդ։ Այն օրն ուր դու զայս նկարեցիր, հաւատարմութենէ եւար. առջի օրը միւսներուն պէս պատկերհան մ՚էիր. Տըլաքքուա մը, Թրուայէն մը, Բորոյ մ՚էիր. հետեւեալ օրը դու ինքնդ ես։» Եւ տակաւին կը նայի պատկերին, կասուած տեղէն վար կ՚առնու անշրջանակ պատկերը, պատուհանին քով կը տանի, թեւովը կը սրբէ, և նորէն տեղը կը կախէ, հայհոյելով հարուստ քաղաքացւոց որ չեն դար և ոսկւով ծածկեր զայն։ Ուրիշ օր յետոյ նորէն կուգայ, բայց ուրիշ կողմ կը նայի. գործարանին այն կողմը չերթար, այլ հեռուէն ծածկաբար կը նայի անոր՝ հառաչք մը խեղդելով։ Առաւօտ մը, արեգակին հետ կը հանի։ Դիշերը տեսեր է երազին մէջ թէ իւր այն սիրելի պատկերն Անդլիոյ թագուհւոյն վաճառուեր է. կ՚ուզէ անդամ մ՚ալ նայիլ անոր և աքանչանալ։ Այս անդամ պատկերհանին համբերութիւնն հատնելով՝ կ՚սկսի հայհոյել անոր։ «Դուն աւանակ ես. հոս քանի պատկեր կայ իրարմէ գեղեցիկ, և կ՚երթաս անպիտան պատկերի մ՚առջեւ կ՚զմայլիս։ Այդ պատկերն երբէք չկրնար յարգ գտնել, և ես չեմ ուզեր այլ ես տեսնել զայդ. վերցուր, տար, և այլ ես խօսքը մի՛ ըներ ինձ։»

Շենկրիւ կրկնել չտար այս խօսքը։ Բաղցեալ անգղի պէս աղաղակելով պատկերին քով կը վազէ, պատկերհանին կը ցուցնէ զայն, շատ մը գերագրական ածականներով կը ներբողէ, և վերջապէս պատկերհանին ստորագրութիւնը դնել կուտայ անոր վրայ, որով արժէքը կ՚եռապատկի։ Անոր պատկեր մը տալու համար շատ չեն նայիր, վասն զի գիտեն որ շատ ունի, և վարպետ նկարիչներէ քաշուած. ուստի կ՚ըսեն թէ անոր դահլիճն մէջ դրուելէն վնաս մը չգար նկարչին պատուոյն։ Բայց անոր դահլիճն ոչ ոք տեսած է։ Ցուն առիւծին քարանձաւն է. ներս մտածը կը տեսնուի, բայց դուրս ելածը չտեսնուիր։ Անոր տրուած պատկերներուն ամենն ալ անմիջապէս ձեռքի տակէ կը վաճառուին պատկերավաճառի մը, որ Պելճիա, Անդլիա և դաւառները կը դրկէ զանոնք։ Եթէ դիպուածն անոնցմէ մին նորէն փարիզ բերէ, Շենկրիւ կը պատասխանէ առանց շվոթելու. «Ես տուի, ես բան մը չունիմ, բարեկամներուս կուտամ»։ կամ թէ՝ «Վան Տիքի մը հետ փոխանակեցի»։ Ո՞ր պատկերհան կրնայ դանդաղիլ թէ իւր շինած պատկերը Վան Տիքի մը հետ փոխանակուած է։

Այսպէս ահա Լուի Թերամէն Շենկրիւ բարեգործական անուշ մ՚ըրած էր իրեն համար փարիզի պատկերհաններուն գործարանները։

Հանրի Թուրնէօր երբէք բան մը տուած չէր անոր և պատճառ ունէր։ Երբոր մէկն իւր շինած պատկերը կրնայ վաճառել, ինչո՞ւ տայ ուրիշի։ Բայց միտքը դրաւ որ առատապէս վարձատրէ զայն՝ եթէ ամուսնութեան գործը լաւ վախճանի մը հասցնէ։

Երկուքն ալ հաւատարիմ կեցան ժամադրութեան, և Սէն-Լազար փողոցի երկաթուղւոյն ժամացոյցն երկուք կը զարնէր՝ երբոր Շենկրիւ Պ. կայարի դուռը բախեց։ Ռոզալի անձամբ բացաւ։ Հօրաքոյրը շուկայ գնացած էր սպասուհւոյն հետ։ Ռոզալի ճաշի դահլիճը մոցուց զանոնք, բոլոր ընտանիքին վրայ լուրեր տուաւ Շենկրիւի։ Պ. Հանրի Թուրնէօրն ընդունեց իբրեւ մարդ մը, որոյ վրայ շատ լսած էր, և հնարաւի կերպիւ մոռի ըրաւ Պ. Թուրնէօրի տուած բացատրութիւններն հոգ մ՚ընտրելու և գործարան մը շինելու մասին։ Ռոզալի չէր գիտեր թէ հայրն ի՞նչ պայմաններով կ՚ուզէր վաճառել, ոչ ալ գիտէր թէ արդէն որոշած բաժիններն երկու մասի բաժնելու կը հաճէ՞ր։ Բայց վիմագրեալ յատակագիծ մը ցոյց տուաւ, զոր Հանրի Թուրնէօր մէկ կամ երկու աւուր համար իրեն հետ տանելու թոյլատրութիւն խնդրեց, խոստանալով որ երկու օրէն վերստին դայ և խօսի Պ. կայարի հետ։ Ցեսակցութիւնը տասն վայրկեան տեւեց և պատկերհանը դուրս ելաւ զմայլեալ։

— Է՛, ի՞նչպէս, հարցուց Շենկրիւ սանդուղքն վրայ։

— Հանգիստ թող զիս. աչքիս մէջ խտղտում ունիմ, կարծես թէ խաղիա ուղեւորութիւն մ՚ըրի։

— Շատ սխալ չէ ըսածդ. կայարներուն աղդատոհմը Նարպոնէն է, որ Հռոմէական քաղաք մ՚էր։ Պ. կայար կը պարծի թէ աշխարհի տիրապետողներուն (Հռոմայեցւոց) սերունդէն իջած է։ Մեծ նուաստութիւն կը համարի իրեն եթէ ելնեն ապացուցանեն իրեն թէ իւր անունն յոյժ ֆրանսական ածական մ՚է, յատուկ անուան աստիճան հասած. Երբոր իրեն երդեն, ինչպէս Օբերա-Քոմիքի թատրոնին մէջ,

Ողջո՛յն, ողջո՛յն, պարո՛ն Կայար,

սարսափելի քարոզ մը կ՚սկսի ապացուցանելու համար թէ Կայար Հռոմէական Կայսերուս (զինուորական սաղաւարտ) բառէն ծագած է, և այլն, և այլն... Տես ի՞նչպէս մարկ կ՚ընես զիս։»

Հանրի Թուրնէօրի աչքը Պ. Կայարի տան վրայ սեւեռած էր։ Շենկրիւ շարունակեց.

— Այդչափ մի՛ յոգնիր, Ռոզալիի պատուհանները բակին վրայ կը նային։ Քու ճաշակիդ յարմար չէ՞։

— Կին չէ այդ ալջիկը, Շենկրիւ՛ւ, այլ դեցուհի։ Ես կ՚սպասէի խեղճ Իօժէնի կրանտէ մը տեսնել զբրկմամբ խանրած և ձանձրութիւնով չորցած։ Երբէք չէի կարծեր այնչափ մեծ, այնչափ բարեձեւ, այնչափ գեղեցիկ, և այնչափ հրաշալի գոյն մ՚ունեցող։ Դու կ՚ըսես թէ քանեւհինգ տարի՞ւ է։ Այո՛, քանեւհինգ տարեկան պէտք է լինի, որ կանանց կատարելութեան տարիքն է։ Բոլոր յունական արձանները քանեւհինգ տարեկան հասակի վրայ շինուած են։

— Պը՛ըր. կաքաւի խմբակի մը պէս կը թռչիս։ Արդեօք աչերը նշմարեցի՞ր։

— Ամեն բան տեսայ, խոշոր սեւ աչերը, շագանագոյն գեղեցիկ մազերը, իւր աքանչելապէս նրբակարուած յօնքերը, խրոխտ բերանը, հաստ և կարմիր շրթունքը, փայլուն մանր ակռաները, սրածայր մատներով գեղեցիկ ձեռները, ձեռքի չափ երկայնութեամբ և երկու մատ լայնութեամբ ոտքերն, անգիլեան խեցիի նման կարմրուկ ականջներն։ Արդեօք աչերը նշմարեցի՞ր։ Բայց ես անոր շրջազգեստն ալ նշմարեցի, որ անգլիական «ԼԷ»-ով շինուած է. իւր օձիքն ու թեւնոցները, զոր ինք ասպնեգործած է, վասն զի այն տեսակ ասպնենկարներ չկան խանութներուն քով։ Մատները մատնիներ չունի, և ա-

(Շարունակելի)

ճէմանը Լիֆքեարի մէկ յատկութիւնն ալ սա է որ միշտ ազգին անարգանք բերող դէպքերն և անհաւատից շահերուն վնասող իրողութիւններն և նոյն իսկ ազգին մեծաց ու զգացմանց և մանաւանդ որոշմանց հակառակ խորհրդածութիւններ պարունակող, օրինակի առաջաւ Սո. Փափազեան էֆէնտիի դրութիւնները, մեծ ուրախութեամբ հրատարակելը փառք կը համարի իրեն։

Վերջապէս, եթէ մէկը Թերճէմանի մէջ հրատարակուած և ազգին պատիւն արատող հեռաւեալ հատուածին նման հատուած մը, խօսք մը կամ գոնէ տառ մը Մասիսի մէջ գտնէ, մեք յայտնամ Մասիսն ալ պարտաւորէ յայրկեան մ'իսկ եա չենք կենար, ո՛ւր մնաց որ պաշտպան հանդիսանանք անոր։

Աւասիկ այդ հատուածը.

«Հայոց ազգն արեւելեան բոլոր ազգաց խառնուրդ մը եղած է ի սկզբանէ մինչեւ ցարդ. մեր ազգին մէջ ձուլուած խառնուած են Հրէայն, Պարթեւը, Պարսիկը, Մարը, Թաթարը, Մոնկոլը, Քուրդը, Զինացին, Ասորին, Արաբը, Մէմլուքը, Յոյնը, Վրացին, Ուտեացին, Օսը, Լազը, Լէզկին, Չերքէզը, Նոյալը եւն։ Հայ ազգին արիւնը վատացեր, իւր ազնուութիւնն ու հանգամանքը կորուսեր, այսօր կատարեալ կերպով Բաբելոնական խառնակութեան պատկեր մը կը ներկայանայ. զի ի՞նչ կը լինի ազգ մը՝ ուր Հրէական խաբէութիւն, Պարսկական նենգամտութիւն, Բաբելոնական շռայլութիւն, Թաթարական վայրագութիւն, Մոնկոլական խրժդութիւն, Քրդական վայրենութիւն, Յունական մնայարձութիւն, Արաբական խորամանկութիւն, Վրացական մեղկութիւն, ամէն մէկուն յատկութիւն իրարու հակառակամարտ, իրար խառնուած կը գտնուի։ կատարեալ բաբելոն մը. միայն սա տարբերութեամբ, որ մեր ազգին մէջ թէպէտ ամէնքն ալ մէկ լեզու կը խօսին, բայց դիրքը չեն հասկնար երբէք։»

Արդ՝ քիչ շատ խիղճ, սիրտ, վեհանձնութիւն, ազգասիրութիւն և պատիւ ունեցող և ամչել գիտցող մարդոց կը հարցնենք թէ ի՞նչ անուն տալու է այն լրագրին, որ իւր ազգն այսպիսի ամօթալի կերպիւ կը ներկայացնէ ընդհանուր աշխարհի. ի՞նչպէս պէտք է վարուիլ այդ թերթին հետ. «ընչայնէ, «ընչաւէ է, բնաւ ճիզուիթ չէ, ազգին թշնամի չէ՞ ըսելու է. քաջալերելո՞ւ է, թո՞ղ տալու է որ Պատրիարքարանի և ազգային գործոց վերաբերեալ լուրերը հրատարակելով, կարեւորութիւն և ոյժ գըտնէ։ Թողունք Մասիսն և այլ ազգային թերթերը, նոյն իսկ օտար և ազգին ամենէն աւելի թշնամի թերթերն իսկ այսպիսի նախատական և նողկալի լեզու չեն գործածեր ազգին դէմ։ Եթէ կայ այսպիսի թերթ մը, թո՛ղ թերճէմանի ինք ցուցնէ, և մեք հարուածենք զայն։ Սակայն անհնար է որ թերճէմանի բարքն ու արարքն ունեցող և հայ անուն կրող ուրիշ մ'ալ գտնուի, և Աստուած պահէ Հայոց ազգը, թերճէմանի նման պիղծ ազգն բարեկամ բայց սիրտը թշնամի ոչխարազգեստ գայլերէ։ Միթէ ճիզուիթութիւն և նենգաւորութիւն չէ՞ ազգն հրապարակաւ վատահամբաւելէ յետոյ ելնել ազգային մակագրի ներքեւ լուրեր հրատարակել։ Թող թերճէման չի վշտանայ, երբ Մասիս և այլ թերթեր ճիզուիթ կոչեն զինքն, այլ, ինչպէս որ ի ներքուստ կ'ուրախանայ, արտաքուստ ալ պէտք է ուրախանայ, զի իւր ընթացքը թերեւս ճիզուիթութենէ աւելի վատթար է։»

ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Ի ՓՈՔՐ ԱՍԻՈՑ

—o—

(Մէր Թղթակցէն)

(Շար. եւ վերջ Եւդոկիոյ նամակին)

Հինգ վեց տարիներէ ի վեր այս արգելք կը յարգուէր ամենէն, կամ եթէ մին ուզէր անպատճառ կառք տանիլ, Ազգ. Սնտուկին կամ աղքատաց դանձանակին կը վճարէր ըստ կարողութեան մէկին՝ երեք ոսկի տուգանք, իսկ եթէ օրինազանցը չուզէր տուգանքը վճարել եւ առ ոմն կոխել յօգուտ հասարակաց գրուած ոյն կանոն, յանդիման, զի չունիմք բանտ եւ ոստիկանութիւն հետտղները պատժելու համար, Առաջնորդք թաղաւորութեան խորհուրդը (*) չէին կասարեր մինչեւ որ տուգանքը վճարուէր։ Սորա բազմաթիւ օրինակները տեսուած էին մանաւորապէս Ճղնաւորեան Սրբոյ Գրիգորի եւ ապա Վանան վարդապետի օրով։

Այս օրերս Բէքմէզեան Տ. Եղիայի որդւոյն հարսանիքը տեղի կունենայ. սա կառք կը տանի առանց հրամանի եւ տուգանք վճարելու. հետեւեալ օրը քահանայք թաղը վար առնել չեն ուզեր, սակայն մին՝ Տ. Յակոբ Սէքէրեան՝ կը հաճի եւ թաղը վար կառնու, հանառան մոխ-Առաջնորդ. ազգասիրութեան։ Այս քահանայի դէմ անհնարին զայրութիւ կը յեցուին Պրոն. Ժողովոյ հարք, Տ. Պօղոս, Տ. Գաբրիէլ Տ. Աւետիս, Տ. Պետրոս, նաեւ Տ. Գրիգոր Քէստէկեան եւ խառն ժողով գումարելով կը յայտարարեն թէ, Տ. Յակոբ առ ոմն կոխած է ազգին

(*) Հոս թաղաւորութեան արարողութիւնը պակին հետեւեալ օրը կը կատարուի, եւ ոչ կ. Պոլսոյ մէջ եղածի նման, պակէն անմիջապէս յետոյ։

օգուտը, Կրօնական ժողովոյ եւ փոխ-Առաջնորդի որոշումն ու հրամանը, թէ այս եւս Ազգը եւ եկեղեցականութիւնը անպատուել եւ եկեղեցին արհամարհել նշանակելուն համար ինքեանք գայրաքնին պիտի նետեն եւ փիլոնին վար պիտի առնուն եթէ չի պատժուի Տ. Յակոբ Սէքէրեան։

Խառն ժողովը չափաւորելով իւրեանց ցասումը, քննութեան ենթարկեց զՏ. Յակոբ եւ գինք այդ մասին յանցաւոր գտնելով 2.ս կի տուգանքի դատապարտեց թէ եւ Տ. Գաբրիէլ կը պնդէր որ անպատճառ 3 ոսկի առնուի։

Անցաւ մէկ երկու շաբաթ եւ վարագոյրը փոխուեցաւ։ Այս անգամ Տ. Գաբրիէլի մի ծոթը պիտի ամուսնանար։ Կորկոտեան խաչիկ։

Երբ կարգն եկաւ վերադիչեալ Կորկոտեան խաչիկի հարսնիքին. իւր խումբն ստիպեց վարչութեան որպէս զի կառքերու տուգանքը վերցուն է, առարկելով թէ միւս արդեղներն ալ չեն յարգուիր։ Խառն ժողովն հակամէտ ինչ ինչ սրբագրութիւններ ընելու, որոշեց մի գիշերային արտաքոյ կարգի նիստով աչքէ անցուցել նախորդ կանոնագիրներն. ուստի կոչելով վերոյիշեալ ազգայներն եւս, զրաղեցաւ այդ խնդրով եւ սկսեց օրինաւոր քաղուած մ'ընել, ինչ ինչ անդործադրելի եւ խիստ յօդուածները բարեփոխելով. բայց երբ կարգը կատքին եկաւ, հաճի ազգայները պնդեցին որ կառք գործածելու հրաման տրուի (հոս պէտք է նկատել որ Կորկոտեան եւ Զամքէոթէանեան ունին երկու կառքեր, որք հարսանեաց համար կրնան գործածուիլ)։ Խառն ժողովը վերստին յիշեցուց իրենց որ ժողովրդեան օգուտը չի կըրնար զոհել մի քանի անձերու քմահաճոյքին. այսպէս անբաւականութիւն ծագեցաւ խառն ժողովոյ եւ Դնդ ազգայնոց մէջ, եւ գործը մնաց կէս ճարման. ուստի Ազգ. վարչութիւնը որոշեց ցնոր տնօրինութիւն պահել առաջին կանոններն եւ զրեց բոլոր քահանայից յարգել եւ յարգել տալ զայն յօգուտ եւեթ անկեալ հարարակութեան՝ ազդարարելով որ հակադակ պարագայի մէջ եկեղեցին եւ եկեղեցականն՝ ազգօգուտ որոշումներ եւ ազգին հեղինակութիւնն առ ոմն կոխող անձի մը պակին ու թագն իսկ օրհնելու պարտական չլինիր։

Քահանայք, Կորկոտեանի եւ ընկերաց ներկայութեամբ մի հոչակաւոր ծանուցագիր պատրաստելով՝ կը յանձնուի վարչութեան, ասելով թէ «Դնդ ազգ. հոգեբնորհ Հայրերս կը մերժենք հպատակիլ քաղաքական օրինաց, եւ մենք կը հպատակիմք միայն Աստուծոյ եւ ոչ մարմնոյ։» Այս ծանուցագիրը, որոյ օրինակը ի Պատրիարքարան յղուեցաւ, [illegible] որոյ մին՝ ծանուցագիրը ստորագրելէն դեռ քիչ մը յետոյ երբ հարկադրուեցաւ աղքատիկ անձի մը պակին ընել 10 դահեկանով, պօռաց յատենի ժողովոյ թէ, «10 դրչի պակ մը կրլլայ, մեռնիմ նէ չեմ ըներ, եւն.» ահա Աստուծոյ ծառայող եւ մարմնոյի չծառայող մեր տէր պապան։

Զերկարենք, գայրաքը գետինը զարնող մեր տէր Գաբրիէլ պապան, այս անգամ ալ ոտք կը կոխէր թէ Կորկոտեանի պակն ու թագաւորութիւնը պիտի ընէ ինք, չէ թէ կառքով, ուստով անգամ եթէ բերեն. հիմա իրարու քով բերենք վերի եւ վարի Տ. Գաբրիէլը, եւ ըսենք թէ ինչ է այս կատակերգութիւնը եւ ինչ անուն կը արուի այս դերասանին։

Կը կատարեն վերջապէս հոչակաւոր պակը. Ազգ. որոշումն ոտնակոխ ընող եւ յարմարական կառքով իւր հարսը բերող Կորկոտեանի պակը, վտանգաւոր ճանապարհներէ անցնելով (զի կառքը նեղ փողոցէ մը անցած ատեն, հարսնեղբայրը կառքին եւ որմի մը մէջ մնալով ճմրուելու վտանգին կենթարկուի)։ Կանցնի այդ վտանգն եւ կուգայ մի այլ վտանգ. պակի արարողութիւնը սկսած ժամանակ Կորկոտեան Պօղոսի աղջկան պարանոցի շատ մը ոսկին կը կորսուի. անմիջապէս ժամկոչներն եկեղեցւոյ դռները կը գոցեն եւ խուզարկութիւն կը լինի մի քանի կնոջ վրայ, մանաւանդ մի աղքատ կնոջ վրայ զոր կը մերկացունեն, բայց ոչինչ չեն գտներ։ Հետեւեալ օրը այդ աղքատ կինը Տէր Գաբրիէլը կառնու կը տանի Կորկոտեանի տուն։ անդ հաստ գաւազանով կը ծեծեն խեղճ կինը. Տ. Գաբրիէլ կնոջ մազերը ձեռք առած կը քաշէ անիմայ, կոփահարութիւններ ընելով խեղճ կնոջ, որ թիկանց կողմէն եւս Կորկոտեան Պօղոսի հաստ գաւազաններն տակ նուազած կանկնի չնչասպառ, ի զուր մրմնջելով թէ անմեղ է ինք. . . . Կինը կիսամեռ կը տարուի իւր տուն եւ չուրջ մի ամիսէ ի վեր կը պառկի անկողին անհնարին ցաւոց մէջ տառապելով, եւ նօթի մնալով իւր 3 երեք անչափահաս որոց հետ դատ բացաւ կինը. քաղաքապետական բժշկին տուած բաբերթը կը հաստատէ թէ 12 գաւազանի հարուածոց որոշ հետքն ստուգած է։ Սակայն մինչեւ վերջը մի եւ նոյն քաջութիւնը չունեցան այս գիւցազունը, ժամանակ մը փոխանակ ուղղակի դատարան երթալու անուղղակի կերպով գացին. յետոյ երբ ալ ստիպուեցան երթալ, իրենց վկայներով ուրացան։ Տ. Գաբրիէլն ալ ուրացաւ, ինչպէս մի քանի ամիս առաջ Նախադատ Ատենին մէջ սուտ վկայութիւն ըրած էր, եւ եթէ Սէքէրեան էֆէնտիի պաշտպանութիւնը չլինէր, պատիժ հրաւիրած իւր վրայ։

Վերջապէս զղուեցաւ ժողովուրդն ի սոցանէ, եւ Երեսփոխանական ժողովն իր վարչութեան դէմ հետզ քահանայից պաշտօնագրեց յուղղութիւն դալ, որոյ վրայ կամ թերեւս առ ոչի ժողովրդեան, ինքնակամ դադրեցան պատարագէն. բայց դժուար չի վերջացաւ ժողովուրդի զայրոյթը, ժողովուրդն. . . . . ծանուցանն ծանր տուժանկներ յղեց իրենց եւ մերժեց զնոսա իւր տանէն։

Վերջին օրերս Տէր Գաբրիէլ կատարեց Թէմիւրճեանն անուն Գրիգոր անուն անձի մը կառքով եւ անհրաման պակը։ Ողջմիտ ժողովուրդը փոխանակ յեղափոխութիւն յարուցանելու, բողոքից վարչութեան եւ փոխ-առաջնորդին, այս վերջինն ալ ամենայն ինչ լրացած տեսնելով, ժողովոց հաւանութեամբ թաղրիր մը գրեց կառավարութեան եւ նորա օժանդակութեամբ բանտարկեց զՏ. Գաբրիէլ յԱզգ. Առաջնորդարանի։ Նոյն երեկոյին պիտի կատարուէր Թէմիւրճեանի թաղաւորութիւնը. Կորկոտեան եւ իւր արքանեակներ, խումբ մը սրիկայներ հաւաքած եկան, փոխ-առաջնորդը քաշեցին Ս. Մինաս եկեղեցիէն, եւ հրելով, հրմշտկելով, երբեմն ալ զարնելով տարին Թէմիւրճեան անուն անձին տունը եւ բռնութեամբ թաղը վար առնել տուին. կառավարիչն անմիջապէս հասուց ոստիկաններ ոյք փոխ-Առաջնորդն առնելով իւր տունը տարին։

Հետեւեալ օրը Քաղ. ժողովը բողոքից կառավարչին որ չեմք գիտեր ինչ պատճառաւ չուզեց կարեւորութիւն ընծայել եւ աւելի համակիր երեւցաւ մի քանի խռովարար Զորպաճիներու։ ուստի իրաց այս վիճակ հեռագրուեցաւ Պատրիարքարանի. չմոռնամ ըսել թէ Տ. Գաբրիէլ մէկ օր միայն բանտուելէ յետոյ արձակուեցաւ։

Յետադիմականք քաջալերուած այս պարագայներէն՝ փութացին կազմել մի մանիֆեստ, որ ազդարեց կառավարչին յետ այսորիկ Քաղ. ժողովը չճանչնալ, անոր թաղրիրներուն կարեւորութիւն չտալ եւն։ Սակայն Վսեմ. կառավարիչը՝ որուն սկսած էր մտահանջութիւն պատճառել խնդիրն, մերժեց նոցա առաջարկն եւ յայտարարեց թէ ինք Ազգ. ժողովը միայն պարտաւոր է ճանչնալու, եւ պարտական պատժելու իրենց նման ֆէսատները։ Խնդիրն այս վիճակի մէջ էր, երբ երեկ (27 յունվ.) երեկոյ հաւաքուեցան երեւելի Ազգայնոյ մը տունը՝ հարիւրաւոր ողջմիտ անձինք, որոց մէջ կային վաճառականք, երեսփոխանք, Ազգ. խորհրդոց եւ ընկերութեանց անդամներ եւ երիտասարդութիւնը։ Սոքա գիշերայն հաւաքեցին վարչութիւնը, որ դադրեցուցած էր իւր նիստերն, եւ ամեն օրինաւոր ձեռնտուութիւն խոստանալով հաճեցուցին շարունակել զիւրեանց պաշտօն։

Այսօր (28) Յառաջնորդական կուսակցութիւնը մի յայտագիր մատոյց կառավարչին, որով Քաղ. ժողովոյ պաշտօնը շարունակելը կը յայտնէր։ Վսեմ. կառավարիչը թաղրիրով մը որ Քաղ. ժողովին կուղղէր, կը գրէ թէ ինք միայն Քաղ. ժողովը կը ճանչնայ եւ ոչ խռովարարները, զորս պատժել կը խոստանայր։ Ուստի կէս ըէն եռք Քաղ. ժողովն ի նիստ գումարեցաւ յԱզգ. Առաջնորդարան, եւ շարունակեց զիւր պաշտօն։

Ազգ. իշխանութեան եւ լուսաւորութեան բարեկամներ մի հանրագիր կ'ստորագրեն Ընդհ. ժողովին կամ Պատրիարքարանի ուղղելու։

Մենք աղաչներն եւս խրկեր են հազար եւ մի դարձուածքներով պատրաստեալ մի հանրագիր եւ հեռագիր, ի մէջ այլոց խնդրելով որ Պետրոս եպիսկոպոսը քննիչ խրկուի, այն երազական յուսով որ վերջն ալ Առաջնորդ ընտրեն զնա։ (*)

Ինչ որ ալ լինի, յուզեալ է Եւդոկիոյ Ազգային կեանք, եւ եթէ անմիջապէս չի գայ նորընտիր Առաջնորդը, կրնայ աւելի ծանր հանգամանք ստանալ։ Այս ամենայն խնամարհութեամբ Բարձր. Ներսէս Սրբազանի եւ Գեր. Արբանեանի ուշադրութեան կը յանձնեմ։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ

Կ. ՊՈԼԻՍ 7—15 ՓԵՏՐՎ.

ՆԵՐՔԻՆ ԲԵՐՔ

Թէֆթիկ. — Շաբթուս 78 հակ վաճառեցաւ, կէրէտէ և էնկիւրիւ, 22 1/2–23 դրուշի հոխան։ Պատրաստ՝ 5,500 հակ։ Հրապարակն հանդարտ է. գնողներուն թիւն յոյժ սահմանափակ է։ Գիներն են. — լաւ տեսակը՝ 22 1/2–24 դրուշ հոխան, վանայ ապրանք՝ 15–15 3/4 դրուշ, ստորին տեսակը՝ 8–18 դրուշ։

Բուրդ. — Գասապ-պաշիի վրայ եղած քանի մը փոքր վաճառում՝ ներսէ դատ նշանակելու արժանի կարեւոր գործ մը չկայ։ Գասապ-պաշիին հոխան 9, 8 և 7 7/8 դրուշի վաճառեցաւ ըստ տեսակին։

Աէին. — Շաբթուս վաճառեցաւ 10 մնտուկ, այն է 2 մնտուկ Նալը-խան՝ 183 դրուշի և 8 մնտուկ Կելվէ (Թալէ քուալէ) 173–175 դրուշի հոխան։ Պատրաստ՝ 250 մնտուկ։ Հրապարակը դեռ հանդարտ է, բայց ի մօտոյ տաքութիւն կ'սպասուի։ Դէղարտաւոյ տոստրոյ համար քանի մը գնողներ կը գտնուին։ [illegible] թիա՝ 240–245 դրուշ, Էնկիւրիւ՝ 200 դրուշ, Գարահիսար՝ 180 դրուշ, Նալը-խան, Պէյ-պազար, Պիլէճիք 180–185 դրուշ, Կէյվէ 170–180 դրուշ, Պալը-քէսէր 200–210 դրուշ, Զիլէ 235–240 դրուշ, ստորին տեսակ՝ 115–140 դրուշ հոխան։

Գաղէ Եէտ. — Վաճառեցաւ 5,300 հոխա, այն է 2,000 հոխա Խրիմիէ բնական սպիտակ, լաւ տեսակը 28–30 դրուշի, միջին տեսակը 26 3/4 դրուշի հոխան. 1800 հոխա բնական սպիտակ խառն 20–23 դրուշի և 1500 հոխա վար տեսակ 6–6 1/4 դրուշի հոխան։ Պատրաստ՝ 110,000 հոխա։ Հրապարակին ընդհանուր կացութիւնը միշտ հանդարտ է. գնողք սոկաւաթիւ են. գիներն են. Էքսթրա սպիտակ 32 դրուշ, բնական սպիտակ բանուած 28–29 դրուշ. բնական սպիտակ 25 1/2–26, սովորական՝ 21–23 դրուշի հոխան, լաւ տեսակ դեղին 19 1/2–20 դրուշ, միջնակարգ դեղին՝ 16–17 դրուշ, չՔՔՔՆԹՔ՝ 6 դրուշ հոխան։

Գոնիէ. — Շաբթուս 100 պարկ վաճառեցաւ, այն է 70 պարկ կէսարիա և էնկիւրիւ 13 դրուշի հոխան, 12 պարկ Եւդոկիա՝ 11 3/4 դրուշի և 18 պարկ Եոզղատ՝ 11 3/4 դրուշի հոխան։ Պատրաստ՝ 450–500 պարկ Եւդոկիա, և Կեսարիա։ Նորէն ապրանք քիչ կուգայ։ Հրապարակն հանդարտ է. Կեսարիոյ տեսակին համար 13–14 և Եւդոկիոյ տեսակին համար 11–12 12 (մէճիտիէ) դրուշ գին կ'ուզուի։ Կեսարիոյ տեսակին համար գնողներ կը գտնուին։

Գիւրէ. — Պատրաստ՝ 25 պարկ, 15ը սեւ և 10ը սպիտակ. առաջնոյն գիներն է 7 1/4—7 3/4 դրուշ և երկրորդինը 6—6 1/2 դրուշ հոխան, բայց այս գիներով գնող չկայ։

Սէլէ։—Շաբթուս վաճառեցաւ 5 պարկ Եւդոկիա 17 3/4—18 դրուշի հոխան։ Պատրաստ՝ 3,800 հոխա։ Հրապարակն հանդարտ է. գիներն անփոփոխ կը մնան, միջնակարգ տեսակը 17 1/2—18 դրուշ, լաւ տեսակը 18—18 1/2 դրուշ։

Մէզրոմ.—Նշանակելու արժանի գործ մը չկայ. հրապարակն հանդարտ է, 18—18 1/2 հոխան։

Մէրզիֆ.—Եղան մորթ, վաճառում չկայ. պատրաստ՝ 3,500 կտոր, գին 10 1/4—10 3/4 դրուշ հոխան. Նապատակի մորթ. Նշանակութեան արժանի գործ մը չկայ. շաբթուս 10,000 կտորի չափ նոր ապրանք գալով ուղղակի եւրոպական հրապարակները ղրկուեցաւ։ Գիներն են՝ 100 կտորը 15—17 մէճիտիէ, վաճառքին ծանրութեան համեմատ։

Բանդիր. — Վաճառեցաւ 30 հակ, Ատանա, 6 5/8—6 7/8 դրուշի, Ըզմիւռնի՝ 7–7 1/8 դրուշի հոխան։ Հրապարակն հանդարտ է։

Կոնիա։ — Շաբթուս վաճառեցաւ 1,010 կտոր, այն է 320 կտոր Շիրվան (Նամպդի) 33 ֆրանքի կը-տորը, 280 կտոր Գարասարայ 30 ֆրանքի [illegible] կտոր Շիրվան 38 ֆրանքի կտորը, 120 կտոր Ֆոտո-Ալիոյ Քրդ-Քիւիմի 45 ֆրանքի կտորը և 200 կտոր զանազան տեսակ։

Պատրաստ՝ 7,000–7,500 կտոր։ Մեր հրապարակն հանդարտ է, թէպէտ և Լոնտրայի մէջ քանի մը վաճառումներ եղան, բայց իրաւ է որ այդ վաճառումներ այնչափ կարեւոր չեն։ Գիները թող են։ Հրապարակիս վրայ 16—17,000 կտորի Պարսկական կապերտ կայ պատրաստ, բայց գնող չկայ։

Մէրսին. — 125 հակ վաճառեցաւ, այն է 120 հակ Բէյրի (100ը միջնակարգ տեսակէ 30–34 ֆրանքի հոխան և 20ը վեր տեսակէ 34–36 ֆրանքի հոխան), և 5 հակ 114 դրուշի (մէճիտիէ) հոխան։ Պատրաստ՝ 60 հակ։ Հրապարակը թոյլ է. ուժան ապրանքներուն համար գնողներ կը գտնուին։ Խոքանտի միջին ապրանքները կ'ուզուին,

(*) — Այս պակի խնդիրը գիտեն ընթերցողք թէ արդէն կարգադրուած է երկու կողմանց հաշտութեամբ։ ինչպէս անցեալ շաբթու ի Պատրիարքարան եկած հեռագիր մը ծանուցած է։ Ծ. Խ.

ԸՆԴ ՀՈՎԱՆԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ

Վսեմափայլ Պ. Մարքի տը Նոայլի

ԳԵՍՊԱՆ ՖՐԱՆՍԱՑԻ

ՄԵԾ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Ի ՆՊԱՍՏ

ՄԻԱՑԵԱԼ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՑ ՀԱՅՈՑ

(ԱՐԱՐԱՏԵԱՆ, ԴՊՐՈՑԱՍԻՐԱՑ-ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՒ ԿԻԼԻԿԵԱՆ)

Հինգշ. Փետր. 17/1 Մարս, 1883, երեկոյեան ժամը 3½ ին

Ի ԹԱՏՐՈՆ ՎԷՐՏԻ, ԲԵՐՈՒ

Մուտք, մէկ Օսմ. ոսկի

Ա. Զ Դ. — Միացեալ ընկերութեանց Պարահանդէսի կարգադիր ծանձնաժողովը պատիւ ունի հետեւեալ կէտերուն վրայ յարգոյ հասարակութեան ուշադրութիւնը հրաւիրել։

1. Տոմակները կը դտնուին կարգադիր ծանձնախմբի անդամց և վէրտի թատրոնին կից «Լիւքսանպուրկի» սրճարանի տիրոջ քով։

2. Զգուշանալ հարկ է թատրոնին դուրսը ուժան գնով ձեռքէ ծախուած տոմսակներէ, որք կեղծեալ են և ոստիկանութեան խուզարկութեանը ենթարկուած։

3. Վայելուչ զգեստ կրելն անհրաժեշտ է։

La publicité de l'etranger est exclusivement remise à l'Eastern Agency, Constantinople Karaekuy Déirmen Han

բայց փիչ ապրանք կայ. նոր ապրանք չգար։

ԱՐՄՏԻՒ

Եւրոպական մեծ հրապարակներէն եկած լուրերը միշտ նպաստաւոր են վաճառականութեան թէ և Լոնտոն կէս շիլինկ կտրած էր գիները, բայց այժմ լաւ է. Պոլսոյ հրապարակին վրայ ապրանքը կուզուի, գիներն անցեալ շաբթուան չափ բարձր չեն, բայց ինկած ալ չեն, այլ հրապարակին տաքութիւնը անցնելով իրենց բուն արժողութեան հասած են. Օգիմ այսօր կը վաճառուի լիպրային 2 ղ պակաս. շըմէնտիֆերի տեսակները կը վաճառուին 90—100 փարայ լիպրային պակաս. նոյնպէս և Իպրայիլ։ Շաբթուս ընթացքին մէջ եկած է 30 հազար գրիւ ցորեն ցամաքի ճամբով, 50 հազար գրիւ ծովու ճամբով, պատրաստի կայ հրապարակին վրայ 60—65 հազար գրիւ ամեն տեսակէ։

Ստորին տեսակ բնիկ ալիւրները միշտ լաւ կը վաճառուին. այսօր թէ ջնաղացքներուն և թէ մթերանոցներուն մէջ 35–40 հազար պարկ պատրաստի կը գտնուի։ Օգիմ կը վաճառուի 106–108 ղրշ. շըմէնտիֆեր կը վաճառուի 95–96 ղրշ. շաբթուս մէջ օտար ալիւր եկած չէ, Օտէսայի նաւահանգստին սառոյցները լուծուած ըլլալով երէկ կը սպասուէր։

ԽՄԲԱԳԻՐ–ՏՆՕՐԷՆ
Կ. Ս. ԻՒԹԻՒՃԵԱՆ

ԱԶԴ

Պ. Տ. Ճ. Ծանէթոյի պանքան պաստիւ ունի ծանուցանել հասարակութեան, ինչպէս նաեւ իւր բաղմաթիւ յաճախորդաց թէ Յունաստանի ազգային Պանգալին մրցանակաւոր բաժնէթղթոց վիճակահանութիւնը յառաջիկայ մարտ 1 ին պիտի կատարուի. որոց առաջին թիւն 100,000 ֆրանք կը շահի։

Ամբողջ տոմսակին գինը 15 ղրշ ոսկի է։

Նոյն օրը պիտի կատարուի նաեւ Սերպիոյ փոխառութեան բաժնեթղթոց վիճակահանութիւնը. մեծ բաժինը 100,000 ֆրանք է։

Ամբողջ տոմսակին գինը 20 ղրշ ոսկի է։

Հետեւապէս այս շահաւոր վիճակահանութիւնները [illegible] փափաքողք պէտք է ժամանակին ստանալ Պանքան գիմեն։ Նկատողութեան առնուլ պէտք է թէ վերոյիշեալ երկու մեծ վիճակահանութեանց տոմսակներուն արժէքին եղող 35 ղրուշի ամենափոքր գումարն վճարելով, յաջող պարագայի մէջ կրնանք 200,000 ֆրանքի մեծ գումարը շահիլ։

Քօմիսիոն խան թիւ 18

Ղալաթիա Տ. Ճ. ԾԱՆԷԹՈՅ

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
ԼԻՎԷՐՊՈՒԼԻ ԵՒ ՄԷՆԷՐԷՍԹԻՆԻ ՄԻՋԵՐԿՐԱԿԱՆ ԾԱՌԱՅՈՒԹԻՒՆՔ

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Քանոբոս	4,200	Ոլէրիս	3,000
Ֆորս	4,000	Նէբրիս	3,000
Օսմանլի	4,000	Բէրա	3,000
Սէսոստրիս	3,250	Իլլի	2,600
Թէպէ	3,250	Ադրանդիտ	1,700
Մակոնա	3,250	Լոզիս	800
Նէրա	3,250	Օլինպա	800
Մարէոտիս	3,250	Սէնէլ	750

Օգէրիս չոգենաւը, նաւապետ Բոյ, Լիվերպուլէն եկաւ ընդհանուր վաճառքով եւ ի մօտոյ հոն պիտի վերադառնայ։

Բէրա չոգենաւը, նաւապետ Ֆոռէսդըր, Լիվերպուլէն պիտի գայ դէպ ի 6 մարտ ամսոյ։

Վերոյիշեալ չոգենաւք չքեղապէս յարդարուած են ճանչորդներու համար։

Դիմել առ Ժ. Թ. ՈՒԻԹՈԼ եւ ԸՆԿ.
Գործակատար
Մէյտանլըգ սոգագ, Պոլիս

կամ առ Պ. ՆԷՎԻՅԼ Է. ՄԱԼԹԱՍ
Թիւ 1 եւ 3, Նարլեան խան,
Վոյվոտա փողոց, Ղալաթա.

Տնօրէնութիւն, Լիվերպուլ,
ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ եւ ԸՆԿ.
31, Ճէյմս Սթրիդ, Լիվերպուլ.
Գործակալներ՝

Ալեքսանդրիա	Ռ. Ճ. Մոս եւ Ընկ.
Պէյրութ	Յ. Բաթթարաքի
Կ. Պոլիս	Յ. Վ. Ուիթոլ եւ Ընկ.
Դարդանէլ	Ֆրանք Քալվերթ
Ճիպրալթար	Սմիթ, Իմոս եւ Ընկ.
Մալթա	Սմիթ եւ Ընկ.
Իզմէնտէրուն	Լէվի, Ֆրանք եւ Ընկ.
Զմիւռնիա	Պ. Ք. Ուիթոլ եւ Ընկ.
Շիրա	Ն. Ք. Բէզրոբուլոյ

ՔԻԻՆԱՐՏ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒԻՔ

Որ ամենամօտագոյն կը բռնէ Լիվերպուլ և Մէրսէյ դէպ։

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալճերիան	2,500	Ֆոլտինան	3,700
Ալլոբրոգ	2,500	Ֆլորինան	3,700
Անթրասիթ	2,500	Ֆլորվան	3,700
Արինեան	2,500	Իսպերիան	5,500
Արապան	3,700	Իւլիսէան	5,500
Պալմրան	6,000	Լոտրեան	5,500
Պոլիսրան	6,000	Լեսպան	2,200
Քասթիլեան	800	Լիկոբեան	2,500
Սայրինեան	2,000	Լիսոն	800
Տորս	700	Օքսրիոյ	700
Էմիրէզ	3,700	Բէրսիան	3,800
Ֆոպան	3,700	Վալենսիան	6,800
Ֆալերնան	3,700	Վիրջինեան	6,800

Անթրասիթեան չոգենաւը Լիվերպուլէն ամսոյս 19ին մայրաքաղաքս հասաւ եւ պիտի մեկնի յառաջիկայ շաբթու ընդ միջանկեալ հանդիպելով Լիվերպուլ երթալու համար։

Շաբաթական չոգենաւներու նոր գիծ մը հաստատեցաւ Լիվերպուլի եւ Պոսդընի միջեւ, եւ ստորագրեալս հեղուկէ զատ ուրիշ վաճառք կընդունի օրինաւոր սակագներով։

Ուղեւորներու համար ամեն դիւրութիւն կ'ընծայուի։

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ ԷՏՈՒԱՐՏ ԼԱՖՈՆԴԷՆ
Գործակալ
թիւ 34, 35, 36, Եէնի Միսէթ խան, Ղալաթիա

Նաւատերաք, Պարոնդաք Ֆրէտ, Լէյլանտ եւ ընկ. Լիվերպուլ

Գործակալներ՝

Կ. Պոլիս, Էտուարտ Լաֆոնդէն.
Ճիպրալդար, Պ. Պ. Քարվէր Եղբարք.
Ալեքսանդրիա, Կ. Լ. Վահման եւ ընկ.
Մալթա, Ա. Քամիլերի.
Շիրա, Ա. Մ. Մավրոկորտատոյ.
Զմիւռնիա, Պ. Ուիթոլ եւ ընկ.

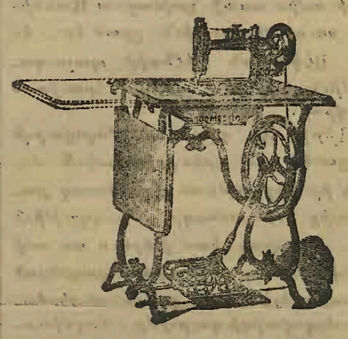

Այս տեսակ կարի մեքենաներ որոնք [illegible] պարզ եւ յարմար են ընտանեաց համար, նաեւ (Հոս) եւ (Տէվէս) կոչուած մեքենաներ թէ դերձակաց եւ թէ կոշկարաց յարմար տեսակներէն եւ մեքենայի համար յատուկ շինուած իւղ որ քնաւ չսառիր եւ զայն իւր քնական փայլուն վիճակին մէջ կը պահէ, աժան նագին կը ծախուին Կարին ձիկէրճեան եւ ընկերաց Ամերիկայի վաճառատունը։

Վաճառատան մէջ կը գտնուին նաեւ զանազան վաճառք, նոյնպէս նոր եկած (ոֆիկ) կարի մեքենաներ եւ մեքենայից վերաբերեալ ամեն գործիքներ, որոնք դիւրամատչելի գիներով կը տրուին յաճախորդաց։

Ինչպէս իրազեկ, նոյնպէս ուրիշ տեղերէ լինելիք յանձնարարութեանց օրինաւորապէս եւ ամենայն ճշտութեամբ կատարուելու փորձերը շատերը տեսնելով գոհ եղած են. նոյնը կը շարունակուի ամէն վերջ դարձեալ։

Կարին ձիկէրճեան եւ ընկերաց Ամերիկայի վաճառատունը թիւ 156 եկեղեցւոյ դուռ։

Ն. ԲԱԲԻԷ ԷՆԷ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Մարսէլիայէ և Բուրլէ դէպ։ կանոնաւորապէս բռնող
ՇՈԳԵՆԱՒԻՔ

Անուանք	Թոնոյ	Նաւապետք
Այա Սոֆիա	3,000	
Արարատ	2,500	Ռոմբրա
Արփարիա	2,500	Քրոնիքչանք
Լոփոնիա	2,500	Ուիլքս
Մասիլոնիա	3,500	Մարշ
Բոսֆիլիա	2,800	Ֆոթրբրիլ

Այս չոգենաւք կին ֆամբրոդներ ալ ունին։

Ընկերութիւնն օրինաւոր մնալով ճանչորդ կընդունի Եւրոպական երկիրներու եւ Ամերիկայի համար։

Ամեն դիւրութիւն եւ հանգստութիւն կը տրուին ուղեւորաց։

Դիմել առ ԴԱՆԻԷԼ ԲԱԲԱ ԵՒ ԸՆԿ.
Գործակալ

HUILE DE HOGG

ՄԱՐԴԻ ՀԿԱՆ ԲՆԱԿԱՆ ԻՒՂ

Այսոյ ապրումութիւնն հաստատած է. Էն աւելի՝ տալիներու փորձառվհանեալ հիւանդութեանց համար. կուրծքի հիւանդութիւն, Ծոչախտ, թոքաբորբ, հիւանդութիւն, հաղարի, յամառ հազ, խոյլ, աւշային զեղձերու ուռայցներ. մորթի հիւանդութիւնք, արքուն, սպիտակ դաստան, ընդհանուր տարութիւն և այլն. նաեւ տակը և մսոտիկաձգ ազաքները զօրացնելու համար շատ դիւրաւ կը խմուի։ Օգուտանալու է ամենուրեան իւղերէն և մանաւանդ անոնցմէ որ շահասիրական նպատակներով բնական իւղերուն տեղ և իբր թէ անոնցմէ աւելի արդիւնք և ախորժ համ տալու համար շինուած են։ Այն իւղերն ուրիշներուն չեն ճանաչեր բայց միայն ստամոքսը ընդունայն զգուելու և հոգնեցնելու. երբեմն շատ վնասաւոր ալ կրնան ըլլալ։

Բնական և գուտ ձկան իւղ գտնելու ապահովութեան համար պէտք է գտնել ՀՕԿԻ ԻՒՂԸ. որ եռանկիւնի շերտով կը ծախուի։ Պահանջել Հօկի անունը և Բարիզի բժշկական Ակադեմիայի քիմիական զարգացումը Պ. Լ. ըսնէսսիի վկայութիւնը որ իւրաքանչիւր շիշի էթիքէթին վրայ կը գտնուի։ Տեղւոյն Սուտայի և այլ Պուսոյ համբաւաւոր դեղավաճառաց ի վրայ կը գտնուի։

1883 տարւոյ յունուար 1 ին սկսեալ Հօկի մորիւ ձկան բնական իւղի շշերուն էթիքէթներուն վրայ Գաղիոյ կառաւարութեան դրոշմ պիտի գտնուի ուրեմն այս մասին ուշադրութիւն դրոշմանի նշանը։

Hogg

ընդերուէ։

ԿԱՐԵՒՈՐ ԱԶԴ

ԴԵՂԱՐԱՆ
Պ. ԵՒ Հ. ՔԻՒԶԻՒՔԵԱՆ ԵՂԲԱՐՑ

Երկար ժամանակէ ի վեր՝ դեղավաճառութեան և դեղագործութեան զբաղելով՝ հասարակութիւնը գոհացնելու համար մեր ձեռքէն եկած ջանքը խնայած չըլլալիս յայտնի է մեր պատուարժան յաճախորդաց և բոլոր հասարակութեան։ Այս անգամ, մեր յարգոյ յաճախորդաց դիւրութիւն մ'ըլլալու համար դեղարան մը բանալու փափաքելով, շատ տարիներէ ի վեր ամենուն ծանօթ Պոլսոյ Եէնի-Ճամի փողոցի 26 թիւ մթերանոցէն զատ՝ նոյնպէս Կ. Պոլիս կամուրջին դիմացը 77 թիւ «Պ. և Հ. Քիւշիւքեան եղբարք» անուամբ դեղարան և մթերանոց (տէբօղիթօ) մըն ալ բացած ենք, ուր Ֆրանսայի, Անգլիոյ և Դերմանիոյ քիմիական բաղադրութիւններն ու զանազան դեղերը, մեծ խնամով շինուած, և ամենէն ընտիր տեսակները կը գտնուին և աժան գնով կը ծախուին։ Ասոնցմէ զատ, ամեն տեսակ գործածուած զանազան տեսակ գինի, ալնիւ ձկան իւղ, ըմեսաք և ուրիշ ըմպելիք միշտ կը գտնուին, ինչպէս նաև ամեն տեսակ գործիքներ։ Եկած դեղագիրք իսկոյն թարմ դեղերով, աժան գնով և մեծ խնամով կը պատրաստուին։ Ասոնցմէ զատ դեղարանին վերնայարկը բժշկաց համար յատուկ տեղ որոշուած ըլլալով, հիւանդութեան մը համար բժշկի հետ խորհրդակցիլ ուզող անձինք, մեր դեղարանը գալով, ամեն կերպով օգուտ կը տեսնեն։

Դարձեալ հռչակաւոր բժիշկ Մեծ. Տօքթ. Արապեանն ալ որ իւր ճարտարութեամբը շատ տարիներէ ի վեր ամենուն ծանօթ եղած է, երկուշաբթի, հինգշաբթի և շաբաթ օրերը ժամը 6—8 մեր դեղարանը պիտի գտնուի։

Տօքթ. Եդուարդ Կ. Իսթիւճեան էֆ. ևս ամեն օր ժամը 6—10 մեր դեղարանը կը գտնուի և կիրակի օրերը ժամ 5—8 ձրի կը նայի հիւանդաց։

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ԴԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա 17 փետր.

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿՈՒԹԵԱՆ
(Օսմ ոսկին 100 ղրուշի հաշուով)

Լոնտրա 3 ամիս, ղրշ.	110,27 1/2 առ.
Ֆարիզ 3 » ֆր.	22,77 1/2 առ.
	Օսմ. լիր

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐՃԵՒԱՓՈՒՄ

Օսմ. Քանոնի գրոսուեցեալ (գ. կ.)	13,22
բացուեցեալ	13,23
կէս օրին	13,22
Եգիպտ. միացեալ ոսկի	81,30
	Ընդ. լիր
Օսմէնթիք ճէնէրալ 6 0/0	5, 8
» Օթոման	4, 5
Կ. Պոլսոյ Պանքան	8,10
Քրէտիտ ճէնէրալ 6 0/0 Օսմ. լիր	6, 8
Փոխ. 1863 (Մուֆոն) 6 0/0 Ֆր.	
» 1865 » 6 0/0	71,
» 1869 (Բինար) 6 0/0	65,
» 1872 (Պօն տոմ. Թրէզոր)	22,50
» 1873 (Բինար) 6 0/0	58,
Ռումէլիի երկաթուղի	57,75
Լաւրիոն (գ. կ.)	165,
Թրամուայ Օսմ. լիր	545,
Ոգիաղրամ »	960
Հէկալէսիպ	20
Ոսկեր	27

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ
(Օսմ. ոսկին 100 ղրշէն)

	Ղրշ.
Անգլիական ոսկի	110 12
Գերմանական »	88
Բոլ	90 20
Դրամից	51 25
Գաւառն թուղթ (գաբիթ)	304
» արծաթ (նոր)	91 18
Մէհմէտիէ ասրարեսրութիւն	108 12
Վենետիկ	104 5
Լինգոռ	104 5
Մէթալիք	102

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Լոնտրա 28 փետր.

Անգլ. ֆունտ.	102 3/16
Օսմ. »	12 3/8
Փոխ. 1865	14 3/4
» 1869	13 3/8
» 1871	75 1/12
» 1872	23 1/2
» 1873	12 3/8
» 1877	88
Պանք Օթոման	19 5/8
Ռուս. փոխ. 75ի	86 7/8
Եգիպտ. միացեալ	72 7/8
» արտօնաւոր	95
Տայրա Պանկի	74
Փոխ. Ռուշիտ	95
Փոխանակագիր Փարիզի վրայ	25,412

Փարիզ 28 փետր.

Գոլդ. ֆունտ. 5 0/0	115·70,
» » 3 0/0	81, 5
Օսմ. ֆունտ.	12·40
Փոխ. 1865 Ֆր.	71
» 1869	65
» 1873	61
Օսմ. Երկաթուղի	57,50
Պանք Օթոման գ. կ.	744,37
Քրէտիտ Լիոնէ գ. կ.	571·25
Ռուս. փոխ. 5 0/0 (1877)	92,
» » Արեւելեան	—
Իսպ. ֆունտ.	88,50
Եգիպտ. միացեալ	368·75
Փոխանակագիր Լոնտ. վրայ	25,24

Վիէննա 28 փետր.

Փոխ. Լոնտրայի վրայ	120,
Ռումէլիի երկաթուղի	25,70

ԿԷՍ ՕՐ 6,2

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ

ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴ ՄԷՋ Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԵՒ ՔԻՒՇԻՒՔ—ՇԷՔՄԷՃԷ
Մինչեւ 1 Մարտ (Ն. Տ.) 1883, գնացք տնօրէնութիւն

Կ. ՊՈԼՍԷՆ ՔԻՒՇԻՒՔ—ՇԷՔՄԷՃԷ

Կայարանք	Թուահամար կառաքարոց 4	2	6	8	10	12	14	16	18	20	22	24	26	28	30	32	34	36	38	40	0
	Առաւօտ									Իրիկուն											
	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.
Կ. Պոլիս . . . . . Երթ	6 41	7 15	7 44	8 16	8 47	9 13	10 10	10 35	11	12	12 30	1 47	2 18	2 54	3 25	3 55	4 25	4 58	5 29	6 1	6 29
Գում-գարու	6 52	7 27	7 55	8 27	8 58	9 24	10 21	10 46	11 11	12 11	12 40	1 58	2 29	3 5	3 36	4 6	4 36	5 9	5 40	6 12	6 36
Եէնի-գարու	6 56		7 59			9 28	10 26	10 51	11 15	12 16	12 44	2 2	2 34	3 9	3 41	4 10	4 41	5 14	5 45	6 17	6 43
Սամաթիա	7 2		8 5			9 34	10 33	10 58	11 21	12 23	12 50	2 8	2 40	3 15	3 48	4 16	4 48	5 20	5 52	6 24	6 49
Եէնի-գուլէ	7 8	7 41	8 11	8 35	9 8	9 37	10 39	11 2	11 27	12 27	12 54	2 12	2 46	3 19	3 54	4 20	4 54	5 24	5 58	6 28	6 53
Մաքրիգիւղ	7 20	8	8 24		9 22		10 53		11 41				2 58		4 8		5 8		6 12		7 4
Այ-Սթէֆանոս		8 14	8 35		9 33		11 4		11 54						4 19		5 19		6 25		
Քիւշիւք-Շէքմէճէ . . . . Ժամանում		8 25							12 3										6 34		

ՔԻՒՇԻՒՔ—ՇԷՔՄԷՃԷՆ Կ. ՊՈԼԻՍ

Կայարանք	Թուահամար կառաքարոց 3	5	7	9	11	13	15	17	19	21	23	25	27	29	31	33	35	37	39	41	1
	Առաւօտ									Իրիկուն											
	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.
Քիւշիւք-Շէքմէճէ . . . . . Երթ			7 34									1 35									6 38
Այ-Սթէֆանոս			7 45		8 42		9 43		11 27			1 46					4 28		5 30		6 51
Մաքրիգիւղ	6 55	7 26	7 58		8 55		9 56		11 40			1 59		3 6			4 41		5 43		7 5
Եէնի-գուլէ	7 9	7 40	8 12	8 42	9 9	9 43	10 10	11 26	11 54	1 1	1 40	2 13	2 49	3 20	3 52	4 27	4 55	5 31	5 57	6 54	7 26
Սամաթիա	7 14	7 45	8 17	8 46	9 14	9 47		11 31	11 59	1 6	1 45	2 17	2 53	3 24	3 56		4 59		6 2		
Եէնի-գարու	7 21	7 51	8 23	8 52	9 20	9 53		11 37	12 5	1 13	1 52	2 23	2 59	3 30	4 2		5 5		6 8		
Գում-գարու	7 26	7 56	8 28	8 57	9 25	9 58	10 20	11 42	12 10	1 18	1 57	2 28	3 4	3 35	4 7	4 37	5 10	5 41	6 13	7 11	7 40
Կ. Պոլիս	7 35	8 5	8 37	9 6	9 34	10 7	10 29	11 51	12 19	1 27	2 6	2 37	3 13	3 44	4 16	4 46	5 19	5 50	6 22	7 21	7 50